

Výcvik v profesní obraně pracovníků průmyslu komerční bezpečnosti

Training of a worker in the industry of commercial security

Bc.David Polášek

Diplomová práce
2008

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
Ústav elektrotechniky a měření
akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. David POLÁŠEK**
Studijní program: **N 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Výcvik v profesní obraně pracovníků průmyslu
komerční bezpečnosti**

Zásady pro vypracování:

1. Seznamte s problematikou výcviku profesní obrany pracovníků průmyslu
komerční bezpečnosti.
2. Zhodnoťte současný stav poznatků o obranných situacích.
3. Vypracujte dvoustupňový výcvikový plán.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. ADAMS, J. a kol. Jak přežít v betonové džungli (Street Surfival). 1. vyd. Praha: Nakladatelství Armex, 2001. 357 s. ISBN 8086244199.
2. BUREŠ, R. a kol. Prevence kriminality ve městech. 1. vyd. Praha: Tiskárna MV, 1997. 112 s. Sborník přednášek.
3. NÁCHODSKÝ, Z. Nebojte se bránit. 1. vyd. Praha: Armex Publishing, 2006. 336 s. ISBN 8086795438.
4. NÁCHODSKÝ, Z. Učebnice sebeobranu pro každého. 1. vyd. Praha: Futura, a.s. 1992. 358 s. ISBN 808552301 - 09.
5. NOVOTNÝ, F. Právo na sebeobranu. Jak se smíme bránit? 1. vyd. Praha: Lexik Nexis CZ, 2006. 114 s. ISBN 8086920100.
6. PENZEŠ, L. Občan a bezpečnost. Jak se bránit před zločinem. 1. vyd. Praha: Eurounion, s.r.o., 1996. 122 s. ISBN 80858581 - X.
7. SDE-OR, I. YANILOV, E. Krav Maga. Umění čelit ozbrojenému útočníkovi. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2003. 246 s. ISBN 8020606890.
8. PROTIVINSKÝ, M. NÁCHODSKÝ, Z. Organizace a taktika přepravy peněz a cenností. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Armex Praha, 1999. 168 s. ISBN 8086244008.
9. BRABEC, F. Hlídací služby. Praha : Eurounion, 1999. 259 s. ISBN 82-85858-12-6.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Zdeněk Maláník

Ústav elektrotechniky a měření

Datum zadání diplomové práce:

22. února 2008

Termín odevzdání diplomové práce:

4. června 2008

Ve Zlíně dne 22. února 2008

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

V této práci je rozebrána problematika výcviku v profesní obraně pracovníků v průmyslu komerční bezpečnosti. První část pojednává o právním prostředí, jsou zde definovány základní pojmy týkající se práva vhodného pro pracovníky v průmyslu komerční bezpečnosti. Práce se dále věnuje sebeobraně a jejímu vztahu k profesní obraně. Je zde popsána terminologie používaná při nácviku technických prvků v profesní obraně. Práce hovoří o obranných situacích a jsou zde obecně popsány taktické zásady. Analytická část specifikuje současný stav v průmyslu komerční bezpečnosti pomocí výzkumu. Hlavní část popisuje konkrétní techniky v profesní obraně a je doložena obrazovým materiálem. Diplomová práce obsahuje dvoustupňový výcvikový plán, který by měl mít využití ve všech sektorech v průmyslu komerční bezpečnosti.

Klíčová slova: útok, obrana, výcvikový plán, průmysl komerční bezpečnosti

ABSTRACT

In this master thesis, the problems of the worker's professional defense training in the commercial security industry are discussed. The first part deals with juridical environment; the basic terms related to a law suitable for employees in the commercial security industry are defined. This work also presents a self-defense and its attitude towards the professional security. You can find here the terminology used by the training of technical units in the professional defense. The thesis also discusses defense situations, and tactical principles are generally described here. Analytic part specifies the present state in the commercial security industry through the use of the research. Main part describes specific techniques in the professional defense and is supported by picture documents. The master thesis contains two-stage training plan which should be useful in all commercial security industry sectors.

Keywords: attack, defense, training plan, commercial security industry

Chtěl bych poděkovat Ing. Zdeňku Maláníkovi, DCv za odborné vedení, konzultace a za poskytnuté cenné rady a připomínky ke zpracování a obsahu práce. Děkuji také Jirkovi Maňákovi, Michalovi Krajčovi a fotografce Zuzce Janalíkové, kteří mi umožnili zpracování fotodokumentace. Dále pak děkuji komisaři SKPV OOK Zlín Vladimíru Svobodovi a vedoucímu zásahové jednotky a pultu centralizované ochrany firmy Systemu Plus Zlín s. r. o. Pavlu Mikoškovi, kteří měli různé připomínky, rady a za poskytnutí potřebné literatury.

Prohlašuji, že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků, je-li to uvolněno na základě licenční smlouvy, budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 3. 6. 2008

.....
Podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ROZDĚLENÍ SEKTORU A SLUŽEB V PKB	11
2 PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ	14
2.1 NUTNÁ OBRANA (§13 TRESTNÍHO ZÁKONA)	14
2.1.1 Vysvětlení pojmů	15
2.2 KRAJNÍ NOUZE (§14 TRESTNÍHO ZÁKONA).....	16
2.2.1 Vysvětlení pojmů	16
2.2.2 Závěr § 13 a § 14.....	17
2.3 OPRÁVNĚNÉ POUŽITÍ ZBRANĚ (§15 TRESTNÍHO ZÁKONA).....	17
2.3.1 Zákonné předpisy upravující použití zbraně	18
2.4 ZADRŽENÍ OSOBY PODEZŘELÉ (§76 Odst.2 TRESTNÍHO ŘÁDU).....	18
2.5 NEPOSKYTNUTÍ POMOCI (§ 207)	19
2.6 ZÁVĚR.....	19
3 SEBEOBRANA	21
3.1 PROFESNÍ OBRANA (SEBEOBRANA).....	21
3.2 PRVKY V OBRANNÉ (BOJOVÉ) SITUACI - TERMINOLOGIE.....	21
3.2.1 Vzdálenosti.....	21
3.2.2 Zahájení boje	22
3.2.3 Hmat	23
3.2.4 Chvat	24
3.2.5 Páčení	24
3.2.6 Úder a kop	24
3.3 TAKTICKÉ ZÁSADY	24
3.4 PREVENCE VYLOUČENÍ PŘEPADU PRO PRACOVNÍKA PKB.....	25
3.5 ZÁVĚR.....	26
II PRAKTICKÁ ČÁST	27
4 CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉHO STAVU	28
4.1 VÝZKUM POMOCÍ DOTAZNÍKU	28
4.1.1 Cíl výzkumu	28
4.1.2 Hypotéza	28
4.1.3 Účel výzkumu	28
4.1.4 Provedení výzkumu a jeho etapy	28
4.1.5 Vyhodnocení dotazníků	29
4.1.6 Závěr	33
4.2 SPOLEČENSKÉ PROSTŘEDÍ	35
4.2.1 Co si veřejnost slibuje a očekává od pracovníků v PKB	35
4.2.2 Postoj firmy a zaměstnanců v PKB.....	37
4.2.3 Individuální vztah zaměstnanců k profesní obraně.....	39

5	TECHNIKY	41
5.1	POSTOJ (STŘEH)	41
5.2	ÚDERY	43
5.3	KOPY	45
5.4	PÁDY	49
5.5	OBRANA PROTI ÚTOČNÍKOVI BEZE ZBRANĚ (ÚHOZŮM, KOPŮM A POKUSŮM O ÚCHOP)	52
5.6	OBRANA PROTI OZBROJENÉMU ÚTOČNÍKOVI	57
5.7	OBRANNÉ SITUACE S TRVALÝM KONTAKTEM	60
5.8	PÁČENÍ	66
5.9	MIMOPOSTOJOVÝ BOJ	70
5.10	SITUAČNÍ PŘEPAD A PŘEPAD ZE ZÁLOHY	71
5.11	ODVÁDĚCÍ TECHNIKY	73
5.12	VZÁJEMNÉ ZABEZPEČOVÁNÍ (VE DVOJICI, TROJICI APOD.)	76
5.13	TECHNIKY S OBUŠKEM	77
5.14	ZÁVĚR	80
6	DVOUSTUPŇOVÝ VÝCVIKOVÝ PLÁN V PROFESNÍ OBRANĚ	81
6.1	ZÁKLADNÍ ÚROVEŇ	82
6.2	DRUHÝ STUPEŇ	83
	ZÁVĚR.....	85
	ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ	87
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	89
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	90
	SEZNAM OBRÁZKŮ	91
	SEZNAM TABULEK.....	92
	SEZNAM GRAFŮ	93
	SEZNAM PŘÍLOH.....	94

ÚVOD

Události týkající se trestné činnosti jsou na denním pořádku. Současná situace nutí každého k zamyšlení, jak nejlépe chránit své zdraví, život a majetek. Může si k tomu najmout bezpečnostní agenturu, ale to vždy nestačí. Podle mého názoru nejlepší kombinací ve vztahu k ochraně majetku a osob je spojení vlastních znalostí, vědomostí a služeb třetí osoby.

Většina firem v průmyslu komerční bezpečnosti (dále PKB) zajišťující ostrahu majetku a osob neklade důraz na výcvik svých zaměstnanců. V odvětvích PKB se pohybují řadu let, dříve jako zaměstnanec, momentálně jako živnostník. Za tu dobu jsem nabyl názoru, že tu chybí jednotný výcvikový plán věnující se výcviku v profesní obraně pracovníků v PKB.

V době, kdy se české ekonomice daří a ekonomové předpovídají, že především ve službách, kam podle mého názoru z velké části spadá i PKB, bude stávající trend pokračovat, je vhodné investovat do zvyšování kvalifikace svých zaměstnanců.

Téma: Výcvik v profesní obraně pracovníků v PKB je aktuální, jelikož tu chybí jednotný plán. Jsou zde pouze ústní plány, nebo velice zjednodušená písemná forma. Úroveň výcviku a cvičitelů je nízká. Pokud už si firma najme kvalitního externího školitele, řádně za to zaplatí, proto se firmám vyplatí mít vlastního kvalitního pracovníka na danou problematiku.

Na základě dedukce je vypracován dvoustupňový výcvikový plán v profesní obraně, který by měl vyhovovat všem skupinám v PKB. V kapitole č. 5 jsou důkladně popsány techniky, které jsou zařazené ve výcvikovém plánu. Tyto techniky se mohou jednoduše a efektně uplatnit v obranných situacích při výkonu povolání u jednotlivých pracovníků v PKB, ale i v osobním životě.

Teoretická část práce zahrnuje charakteristiku firem působících v PKB. Dále se věnuje právnímu prostředí, které by každý pracovník v PKB měl znát, ale i pro ostatní čtenáře to bude mít hodnotu, jelikož neznalost zákona nikoho neomlouvá. V další kapitole se pojednává o sebeobraně a jejímu vztahu k profesní obraně.

Praktická část analyzuje současný stav v PKB a názor pracovníků na výcvik v profesní obraně. Na základě dosavadních poznatků jsem stanovil základní hypotézy: předpokládám, že v sektoru PKB není dostatečně kladen důraz na výcvik v profesní obraně

a že pracovníci v průmyslu komerční bezpečnosti by uvítali absolvování výcviku v profesní obraně.

Prvky z navrhovaného výcvikového plánu jsem aplikoval při trénincích boxu a sebeobrany a většina cvičenců technické prvky s přehledem zvládla. Věřím, že výcvik najde uplatnění nejen u studentů Univerzity Tomáše Baťi, ale především u firem v PKB.

.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ROZDĚLENÍ SEKTORU A SLUŽEB V PKB

Průmysl komerční bezpečnosti je široký pojem, mnohý čtenář by si pod touto zkratkou neuměl představit, kolik oborů pod tento termín spadá, proto hned ze začátku uvádím rozdělení sektorů v PKB. Nad zkratkou PKB by se dalo polemizovat, jelikož se v daném oboru převážně nic nevyrábí, nýbrž se tu poskytují převážně služby, nicméně je obecně zažitý, proto ho budu používat i ve své diplomové práci. Rozdělení sektorů v průmyslu komerční bezpečnosti není pevně dané, v odborných publikacích a studijních materiálech bývá nejčastěji uvedené toto rozdělení:

Sektor PKB:

- strážní služby
- technické služby
- bezpečnostní hardware
- řízení událostí
- bezpečnostní specialisté

Sektory jsou dále rozděleny do tří kategorií:

- primární
- sekundární
- specialisté sektorů

Primární kategorie sektoru :

Primární kategorie hlídací služby

- bezpečnostní pracovníci v oboru (např. ostraha objektu)
- bezpečnostní pracovníci v maloobchodě
- mobilní hlídky
- úschova klíčů / reakce na mimořádné situace
- zacházení s hotovostí a cennostmi

Primární kategorie sektoru techniky:

- poplachové systémy (EZS)
- CCTV, PCO
- kontrola vstupu

- bezpečnostní osvětlení
- instalace systému požárních detektorů (EPS)
- bezpečnostní a nouzové systémy

Primární kategorie sektoru bezpečnostního hardware :

(mechanické zabezpečovací systémy)

- zámky a zařízení k zamykání
- oplocení a brány
- sklo, plastické hmoty a lamináty pro bezpečnost a jistotu
- zábrany pro dopravu nebo davy

Primární kategorie řízení událostí:

- personál pro bezpečnost dveří (vchodů)
- sportovní akce a pořady pod širým nebem
- kontrola davů

Primární kategorie v tomto sektoru bude prostředí, kde se akce koná. Kategorie **sekundární a specialistů** bude zahrnovat ochranu výkonných pracovníků a ochranu osob.

Sektor bezpečnostních specialistů:

Sektor je věnován takovým službám, které zřejmě nepatří do prvních čtyř kategorií a které vyžadují vysoký stupeň expertizy, ale jsou nepřímo spojené s hlavními kategoriemi. Je rozdělen do dvou kategorií - primární a sekundární. Při pohledu na tento sektor bylo počítáno se začleněním takových služeb, které mají vztah ke všem sektorům, jako jsou bezpečnostní poradci.

Primární kategorie bezpečnostních specialistů:

- systémy pro hlášení požárů (EPS)
- dodávka a údržba hasících přístrojů
- bezpečnostní poradci
- soukromé pátrání (detektivové)
- bodyguarding
- bezpečnost výpočetní techniky a informací

Sekundární kategorie bezpečnostních specialistů:

- identifikační systém karet
- dodavatelé bezpečnostních systémů
- dodavatelé zařízení
- dodavatelé uniforem

Základní výcvik by měl absolvovat každý pracovník v PKB bez ohledu, jestli pracuje jako strážný, člen zásahové jednotky, operátor, nebo servisní pracovník na technickém oddělení. Výcvik slouží jak k profesní obraně, tak i k vlastní sebeobraně. Pracovníci v PKB by se k němu neměli stavět negativně, jak vyplývá z výzkumu pomocí dotazníků. Pracovníci, kteří nutně nepotřebují znát prvky profesní obrany, by to měli brát jako tzv. „benefit“ od zaměstnavatele. Druhý stupeň výcvikového plánu by se měl především týkat lidí pracujících v sektoru specialistů, ale také některých pracovníků vykonávajících určité funkce v prvním a druhém sektoru, např.: členů zásahové jednotky, ostraha přepravy peněz a cenností,....

2 PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ

Pro pracovníky v průmyslu komerční bezpečnosti je důležité znát právní prostředí. Ve své práci se budu nejméně věnovat §13 trestního zákona, jelikož si myslím, že to jeden z nejdůležitějších paragrafů. Myslím si, že není na škodu, aby se každý dobře orientoval alespoň v tomto základu, který jsem zde zmínil. Jednou třeba čtenáři tyto řádky ušetří spoustu nepříjemností.

2.1 Nutná obrana (§13 trestního zákona)

„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajících útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.“

Podstatou jednání v nutné obraně je skutečnost, že čin toho, kdo útok odvrací, je ve shodě s právní normou - nahrazuje tedy vlastně zásah veřejných orgánů. Z výše uvedeného vyplývá, že institut nutné obrany je výslovně upraven trestním zákonem v § 13 a čin provedený v nutné obraně není postižen nejen trestem, ale ani žádnou jinou sankcí. K jednání v nutné obraně je v zásadě oprávněn kdokoliv - útok tedy nemusí směřovat proti osobě těžící z tohoto institutu (pomoc někomu v obraně). Toto jednání musí vždy směřovat k ochraně společenského zájmu chráněného trestním zákonem. Jinými slovy nutná obrana směřuje proti útoku, který ohrožuje společenské vztahy mající povahu zájmů chráněných trestním zákonem. Útok musí přímo hrozit nebo trvat. Z jednání útočnicka a okolností události jednoznačně vyplývá, že útok bezprostředně nastane (útočník všemi svými vnějšími projevy dává najevo, že útok bude bezprostředně následovat). Není však nutno čekat, až útok nastane a útočník přímo zaútočí. Pro takovou situaci však nestačí pouhá výhrůžná gestikulace či plané vyhrožování - obrana tedy nesmí být předčasná. Ohrožené osobě musí být zcela jasné, že útok bude bez prodlení a určitě následovat. Přímo hrozící útok tedy nesmí být domnělý. Přímo hrozící útok je vždy vázán i na vzdálenost ve vzájemném postavení. O útok nepůjde v případě, nebyl-li skutečný (byl tedy domnělý). Za útok je tedy možno považovat pouze úmyslné konání, výjimečně opomenutí. **Za útok tedy nepovažujeme jednání dovolené (např. zadržení pachatele). Proti zadržení se nelze bránit.** Útoky dětí, choromyslných osob a obranu proti nim je třeba chápat jako jednání v krajní nouzi. [1]

2.1.1 Vysvětlení pojmů

Zájem chráněný trestním zákonem - jednáním v nutné obraně lze odvracet pouze útok směřující proti zájmu chráněnému trestním zákonem, tedy proti útoku, který je trestným činem nebo k němu směřuje: útok proti životu, zdraví majetku, osobní svobodě, domovní svobodě apod. Jde tedy o odvracení útoku vedenému proti osobám, ale i proti věcem.

Není trestným činem - jednání v nutné obraně spočívá v tom, že ten, kdo se brání útoku a spáchá při tom trestný čin (např. ublížení na zdraví útočnickovi či útočnickům), je při splnění všech zákonných podmínek (§ 13 trestního zákona) beztrestný.

Útok přímo hrozí (hrozí-li bezprostředně) - z jednání útočníka a celkových okolností je zcela zřejmé, že útok bezprostředně nastane. V tomto případě však není nutné čekat, až útočník přímo zaútočí. Na druhé straně však není možno akceptovat pouhé plané vyhrožování nebo náznakovou gestikulaci. Obrana tedy nesmí být předčasná a přímo hrozící útok nesmí být domnělý. Ohrožené osobě musí být zcela jasné, že útok bude bezprostředně a bez prodlení následovat.

Útok trvajícím - takový stav, kdy útok již nastal a stále probíhá. Jde tedy o obranné akce před neustálými a faktickými útočnými aktivitami (dochází ke střídání či souběhu útoku a obrany). Jednání v nutné obraně není časově omezeno a je přípustné do ukončení protiprávního stavu (např. pachatel loupeže utíká s odcizenou věcí a je napadeným pronásledován, či je mu jiným způsobem, za podmínek stanovených § 13 TZ, v útěku zabráněno). O jednání v nutné obraně však nepůjde tehdy, kdy útok již skončil a jednání napadeného vůči útočnickovi vykazuje znaky oplácení. Snaha vypořádat se s útočником již po ukončení útoku není jednáním v nutné obraně, ale překročením jejích podmínek.

Obrana zcela zjevně přiměřená útoku („Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.“ - § 13 TZ) - jednání v nutné obraně podle § 13 TZ nevyžaduje proporcionalitu ve vztahu ke způsobenému následku. Co to prakticky znamená? Následek způsobený obranným zásahem útočnickovi může být stejně závažný nebo ještě závažnější nežli ten, který hrozil napadenému. Podstatný je tedy poměr mezi způsobem útoku a způsobem obrany. Způsob obrany tedy ze zákona nesmí být zcela zjevně nepřiměřený způsobu útoku. Obrana produkovaná napadeným však nepřiměřená a intenzivnější být musí. Pokud by tomu tak nebylo, pak by zcela a logicky útok nebyl

odražen a taková obrana by byla zbytečná. Způsob obrany musí být tedy takový, aby zcela spolehlivě a s minimálním rizikem útok odvrátil a ukončil. Nepřípustná je tedy taková obrana, která stanovené meze přiměřenosti přesáhne **zcela zjevně**. Z toho jednoznačně vyplývá, že o tom, jaký způsob obrany může být napadeným použit (jak intenzivní, zda s využitím zbraně či bez apod.), rozhoduje vždy útočník. [1]

2.2 Krajiní nouze (§14 trestního zákona)

„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem. Nejde o krajiní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak, nebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil“

2.2.1 Vysvětlení pojmů

Někdo - kdokoliv je oprávněn přímo hrozící nebezpečí odvracet.

Odvrací - je opatření, činnost apod. směřující k odvrácení přímo hrozícího nebezpečí.

Nebezpečí - ohrožuje životy, zdraví, majetek apod., avšak nemá charakter útoku trestně odpovědného člověka. Pramenem tohoto nebezpečí mohou být přírodní síly, nebezpečná lidská jednání (např. osoby mladší 15 let, choromyslné apod.), napadení zvířetem, technické nedostatky. Zpravidla tedy nepůjde o odvrácení trestného činu, ale o ochranu života, zdraví, majetku.

Nebezpečí přímo hrozí - zde postačuje pouze ohrožující událost a nemusí jít již o samotnou poruchu. Tento stav umožňuje odvrátit nebezpečí preventivním a včasným jednáním (pokud hrozí nebezpečí reálně).

Zájem chráněný trestním zákonem - je obdobný jako u nutné obrany a vychází z § 3 (Trestný čin) trestního zákona a ze skutkové podstaty trestného činu.

Nebezpečí lze za daných okolností odvrátit jinak - k odvrácení nebezpečí možno využít pouze takového zásahu či opatření, které jednání v krajiní nouzi vylučuje (např. pouhé vypnutí vody, elektrického proudu, odtlačení vozidla z místa, je dostatek času a možnost přivolat odbornou pomoc - lékaře, hasičů atd., je možný útěk z místa, pokud ten,

který se takto vzdaluje, není povinen nebezpečí snášet - hasič, pracovník záchranné služby, horské služby atd.).

O jednání v krajní nouzi nepůjde tehdy, kdy se nejednalo o skutečné nebezpečí, toto nebezpečí nehrozilo přímo - bezprostředně, bylo jej možno za daných okolností odvrátit jinak a následek je stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil. Takový stav označujeme za překročení podmínek krajní nouze. [1]

2.2.2 Závěr § 13 a § 14

Jednání v nutné obraně podle § 13 TZ výslovně nevyžaduje podmínku, že je možno útok osoby za daných podmínek odvrátit jinak, tak jako je tomu u jednání v krajní nouzi podle § 14TZ. Způsobený následek jednáním v krajní nouzi musí být vždy nižší (je tedy vyžadována proporcionalita mezi jednáním a následkem), kdežto jednáním v nutné obraně je možno způsobit útočnickovi následek přiměřeně i vyšší. Způsobený následek jednáním v nutné obraně je možno způsobit pouze útočnickovi (či útočnickům), avšak při jednání v krajní nouzi komukoliv. [1]

2.3 Oprávněné použití zbraně (§15 trestního zákona)

Pracovník PKB může použít zbraň jenom v souladu s NO a KN. Použití zbraně je vázáno na podmínky velmi konkrétně a přesně. Zbraní se v tomto případě rozumí zbraň v technickém smyslu, zejména zbraň střelná (např. pistole, samopal), zbraň bodná (např. útočný nůž) a zbraň hromadné účinnosti (např. granát, trhavina).

Oprávněná osoba je povinna co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje, a i jinak dbát nutné opatrnosti. Oprávnění použít zbraň neznamena tedy současně oprávnění v každém případě usmrtit osobu, proti níž je zakročeno. Použití zbraně je nejdůležitějším a současně nejzávažnějším zákrokem, neboť zpravidla směřuje proti určité osobě a je jím ohrožován život nebo zdraví této osoby. [2]

Neoprávněným použitím zbraně se rozumí takové použití, které je v rozporu se zásadami stanovenými pro použití zbraně v příslušných právních předpisech - viz dále. Takovéto použití zbraně je vybočením z mezí daného oprávnění a je postižitelné, pokud jím byla naplněna skutková podstata trestného činu nebo přestupku. Budeme-li aplikovat oprávněné použití zbraně např. na činnost příslušníka policie (u ostatních příslušníků ozbrojených sborů jsou zásady pro použití zbraní obdobné), pak policista je při výkonu své

pravomoci oprávněn použít zbraň jen v případech taxativně uvedených v příslušném zákoně platném pro policejní složky. K použití zbraně je tedy oprávněn pouze příslušník policie, a to jen při výkonu své pravomoci, tj. veškeré služební činnosti prováděné v souladu s příslušnými předpisy právními, ve služební i mimoslužební době. Při použití není rozhodující, zda policista, který zakročuje, je ve stejnokroji nebo v civilním oděvu. Jiné osoby jsou k použití zbraně oprávněny jen tehdy, jsou-li povolány k plnění bezpečnostních úkolů. **Zákon nerozlišuje mezi zbraní služební nebo soukromou.** Je proto možné použít za podmínek stanovených v uvedeném zákoně i zbraň soukromou. [2]

2.3.1 Zákonné předpisy upravující použití zbraně

- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (konkrétně v § 39).
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii (konkrétně v § 20).
- Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky (konkrétně v § 18).
- Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon (konkrétně v § 40).
- Zákon č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě ČR (konkrétně v §5).
- Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky (konkrétně §42).

Použití zbraně je v těchto případech vázáno na podmínky stanovené v příslušných zákonných normách. Ty také stanoví, co se rozumí zbraní, neboť tento pojem není v jednotlivých zákonných předpisech identický. [1]

Jinými slovy: využití institutu trestního zákona oprávněné použití zbraně podle § 15 jako jedné z okolností vylučující protiprávnost je možné pouze a jenom pracovníky ozbrojených sborů a složek, a to v souladu s výše uvedenými zákonnými oprávněními. Pokud není příslušníkem ozbrojeného sboru či složky, použití zbraně podle § 15 TZ neplatí. Běžný občan může tedy použít zbraně pouze za podmínek nutné obrany nebo krajní nouze. [1]

2.4 Zadržení osoby podezřelé (§76 odst.2 trestního řádu)

„Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku

nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.“

V souladu s §76 odst.2 Trestního řádu může pracovník v PKB, stejně jako kterýkoliv jiný občan, osobu, která byla přistižena při trestném činu, zadržet, je-li to nezbytné třeba ke zjištění totožnosti, k zamezení útěku, nebo k zajištění důkazů. Musí však zadrženou osobu neprodleně předat orgánu policie, vyšetřovateli, atd.

2.5 Neposkytnutí pomoci (§ 207)

Trestného činu neposkytnutí pomoci dle § 207 Trestního zákona. se dopustí ten, kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, nebo kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout.

Povinnost poskytnout pomoc se týká každého, kdo je v dosahu ohrožené osoby a má možnost jí pomoc poskytnout. Potřebnou pomocí se rozumí základní první pomoc, které je zapotřebí k odvrácení nebo snížení nebezpečí smrti ohroženého, popř. k tomu, aby taková osoba neutrpěla další újmu na zdraví proto, že jí nebyla pomoc poskytnuta.

Potřebná pomoc může být i v přivolání pomoci. Povinnost pomoci je dána i tehdy, není-li možné člověka zachránit. Neodkladný stav je takový zdravotní stav nemocného nebo zraněného člověka, kdy je bezprostředně ohrožen na zdraví či životě v případě, že se mu neposkytne okamžitá lékařská odborná pomoc.

Lékař i každý občan mají podle současných platných právních předpisů povinnost poskytnout nutnou pomoc člověku i proti jeho vůli, a to v případě, že ohroženému nepochybně hrozí bezprostřední nebezpečí smrti.

2.6 Závěr

Pracovník v průmyslu komerční bezpečnosti, který bývá často ve svém pracovním výkonu ozbrojen palnou zbraní, nemůže tuto zbraň použít v souladu s § 15 TZ - oprávněné použití zbraně, protože nemá v současné době legislativně upravenou

svoji činnost (neexistuje zákonná norma, která by zcela jasně a konkrétně stanovovala oprávněné použití zbraně při výkonu jeho funkce). Pracovníci v průmyslu komerční bezpečnosti mohou zbraně použít opět pouze za podmínek nutné obrany (§ 13 TZ) nebo krajní nouze (§ 14 TZ).

Např.: Pracovník zásahové jednotky v PKB, který je ozbrojen palnou zbraní a přijede k objektu, který je zjevně narušen (vypáčené dveře, rozbité okno,...), a při kontrole pláště objektu vidí vyskakovat podezřelou osobu z okna, nemůže použít střelnou zbraň k zadržení potenciálního pachatele, ba nemůže použít ani varovný výstřel do vzduchu. Může akorát křičet : „Policie, stůj.“ a doufat, že se pachatel zalekne a zastaví. Pak ale pracovník soukromé bezpečnostní služby může být nařčen ze zneužití jména policie. Bránit se může tím, že volal : „Policie“ ve smyslu, aby na sebe upozornil a volal o pomoc.

Jiná situace by byla, kdyby podezřelá osoba namířila zbraň proti členu zásahové jednotky, v tomto případě by se jednalo o nutnou obranu a pracovník by mohl střelnou zbraň použít.

3 SEBEOBRANA

Sebeobranu je třeba chápat jako jeden z prostředků, jehož může být oprávněnými osobami (občany, jejichž zákonem chráněný zájem je napaden) přiměřeně použito. K tomuto tvrzení nás opravňuje nejen empirie, ale i současná právní úprava.

3.1 Profesní obrana (sebeobrana)

Profesní obrana (sebeobranou) je samostatnou účelovou disciplínou. Už sám její název vystihuje, k jakému účelu je určena. Pomáhá především pracovníkům profesí, které se při výkonu svého povolání mohou dostat do situací, jež vyžadují obranné řešení.

3.2 Prvky v obranné (bojové) situaci - terminologie

3.2.1 Vzdálenosti

Co se týče vzdálenosti týkající se vzdálenosti od obránce k útočnickovy (jejich vzájemné postavení) dělíme ji na:

- Distanční (výpadovou) vzdálenost - útočníka držíme nad mezí zásahu (cca 120 cm), což je vzdálenost, na kterou je nás schopen protivník zasáhnout. Ať už kopem, nebo úderem, aniž by se přemístil (bez krácení vzdálenosti výpadem).
- Střední vzdálenost (pod mez zásahu)– vzdálenost mezi obráncem a útočníkem je v rozmezí 120 – 60 cm. Útočník na soupeře buď dosáhne, nebo je schopen jej kopnout, aniž by musel zkracovat vzdálenost. Na tuto vzdálenost se v obranných situacích uplatňují kopy a údery. Viz dále (kapitola „Technické prvky“).
- Krátkou vzdálenost – vzdálenost mezi soky je pod 60 cm. Dochází zde především k trvalému kontaktu (např. útočník uchopí obránce za rukáv, ruku, límec,..), z obranných technik se zde používají především údery loktem, kolenem a různé druhy pák a hmatů.

Vzdálenost a postavení, na kterou je útočník (obránce) schopen provést účinnou bojovou techniku (úder, chvat, kop,...) nazýváme „sféry zásahu“.

Sféry zásahu - jsou to prostory, v nichž je možno účinně a optimálně uplatnit bojové techniky. [3]

Sféry ztíženého zásahu - jsou prostory s omezenou možností uplatnění bojových technik, anebo jejich použití je možné až po vhodném přemístění. [3]

3.2.2 Zahájení boje

Tato počáteční fáze, tj. fáze, kdy např. vzniká konfliktní situace (názorová neshoda účastníků), přerostla ve vzájemné fyzické napadání nebo přípravu přepadu apod., má rozhodující význam nejen pro následný průběh vedení střetného boje, ale často i pro jeho konečný výsledek. [1]

Účastníci vedení boje mohou zahájit jako:

Přepad - tj. situace, kdy jeden z účastníků nehodnotí situaci jako bojovou. Znamená to, že nečeká možnost fyzického napadení. Přepad dělíme na přepad ze zálohy (napadený neví o přítomnosti útočníka a nenadále, překvapivě je napaden např. z úkrytu, zpoza krytu apod.) a přepad situační (oba účastníci jsou vzájemně pod zrakovou kontrolou - vědí o sobě, ale jeden z nich dosud situaci jako bojovou nehodnotí a nečeká, že by mohl být fyzicky napaden). [1]

Střetný boj - kdy oba účastníci hodnotí situaci jako bojovou a zahajují střetnutí s plným vědomím a soustředěním.

Pokus o přepad je třeba pokud možno včas zachytit (rozpoznat) a snažit se ho převést na střetný boj. Proti správně technicky a takticky provedenému přepadu není účinná obrana v podstatě reálná. [1]

Zahájení boje

Každý emocionální stav je provázen určitými vnějšími projevy. Psychické stavy rovněž ovlivňují stavy fyzické. Když člověk prožívá strach nebo hněv, zaujímá pozice, z nichž okolí pozná, co prožívá. Když u něho z nějaké vnitřní nebo vnější příčiny převládne určitý typ prožitku (úzkost, hněv apod.), nejenže se odráží v mimice a gestikulaci, ale jeho výraz se stává charakteristickým rysem. Všeobecně se k rozpoznání prožitku podle jeho výrazu záměrně upoutává pozornost na jednotlivé části těla - poloha či pohyby hlavy, ramen, paží, rukou, hrudníku apod. Nejvíce je možno rozpoznat z jednotlivých částí obličeje, zejména očí, které jsou významným vodítkem pro hledání

znaků psychického stavu a prožitků. Výraz očí se mění podle momentálního psychického stavu jedince. Jejich pohled obvykle prozrazuje prožívaný stav, o kterém však často více než oči vypovídá poloha obočí. Výrazovým prostředkem a nositelem charakteristických znaků jsou rovněž ústa, která reagují na afekty (hořkost, nezájem). Nápadné jsou při některých psychických stavech ruce a jejich pohyby (sevření pěstí), dále držení těla, pohyb nohou (postoj), zatnutí zubů, zatažení dechu apod. [1]

Zahájení boje bývá signalizováno vždy nějakým konkrétním podnětem (nejčastěji to bývá pohyb protivníka). Jakákoli lidská činnost se skládá z řady konkrétních pohybů. Stejně tak je tomu i v případě přípravy a zahájení bojové akce. Např. pro vedení kopu je třeba zaujmout správné postavení, vzdálenost, stabilizovat postoj, provést alespoň minimální nápřah a vést kop. Kromě toho dochází k určitému napětí zapojených svalových skupin, k sevření pěstí, upřenému pohledu s rozšířením zorniček apod. Tyto vnější projevy jsou ideomotorickými pohyby a mají velký význam pro vedení střetného boje (zvláště při jeho zahájení - anticipaci útoku a jeho vyhodnocení). Podle toho, který z těchto pohybů je vyhodnocován jako počátek útočné akce, rozeznáváme tyto způsoby reagování:

- reakce na jevy, které nastaly (je to nejnižší způsob reagování, neanticipovaný, laický. Jde o reakce se zpožděním, např. na již probíhající úder, kop apod.);
- reakce na jevy, které nastanou (vyšší stupeň reagování po odpozorování probíhajících ideomotorických pohybů - reagování včasné);
- reakce na jeden signál (vyhodnocení počátku útoku, např. přiblížení útočníka na dosah. V podstatě vyhodnocení začínajícího útoku z pohybu útočníka - vyšší stupeň reagování);
- reakce na situace, které nastat mohou (obránce předchází útočníka tím, že jej vmanipuluje do situace pro něj nevýhodné a sám zahájí vlastní akci). [1]

3.2.3 Hmat

Hmat je technický prvek, lze ho charakterizovat jako bolestivé působení na vitální místo lidského těla, a to obvykle stiskem či tlakem prstů, jehož cílem je utlumit nebo zcela zastavit pohybovou aktivitu soupeře a v profesní donucovací technice (v souladu s právní normou) dosáhnout cíle donucovacího úkonu a účelu služebního zákroku. [1]

3.2.4 Chvat

Chvat je technický prvek využívaný v bojových sportech a v profesní obraně pracovníku v PKB. Chvaty již obvykle zahrnují kombinace rozličných technik (jsou jejich souborem). Jde především o páčení a techniky úderové a porazové. Chvat je tedy ve srovnání s hmatem konstrukčně složitější pohybovou technikou, mnohdy i kombinovanou.

3.2.5 Páčení

Páčení je uvedení pohyblivých, skloubených částí lidského těla do nepřiměřené polohy, tj. až na hranici běžné pohyblivosti nebo až těsně za tuto mez. Bolest způsobená páčením vede opět k omezení či ukončení pohybových aktivit soupeře a v profesní obraně k jeho donucení plnit příkazy (vyvedení, odvedení, znehybnění a přiložení pout apod.). [1]

3.2.6 Úder a kop

Úder a kop jsou zásahy s velkou kinetickou energií. Není tedy rozhodující, působí-li útočník na tělo protivníka tlakem trvajícím několik sekund či pouze desetinu (setinu) sekundy. Údery a kopy jsou nejrychlejšími a nejefektivnějšími zásahy, jimiž lze narušit stabilitu útočníka, ochromit jej nebo případně zastavit v útoku, a tak jej dostat do situace, kdy není schopen ve vlastním útoku pokračovat, ani se aktivně bránit. Pak je možno s úspěchem nasadit páku, např. ke znehybnění, odvedení apod. [1]

3.3 Taktické zásady

V obranných situacích se bez taktických zásad neobejdeme, využívají se k řešení obranných a bojových situací. Směřují chování a jednání obránce tak, aby nezahajoval boj za podmínek pro něho nevýhodných. Mnoho obranných zákroků je neúspěšných z chybného taktického vedení boje.

Je-li signalizován vznik konfliktní situace, kde hrozí útok od protivníka, je nutno znát *obecné taktické zásady* pro vedení obrany (boje). Ty jsou:

- zvýšení pozornosti a udržet dostatečný manévrovací prostor kolem sebe, což vede k lepšímu postavení obránce při obraně
- připravení zbraně, nebo příležitostný předmět k použití při obranných situacích

- ověření a zajištění možnosti zaujetí výhodného postavení k obraně (např. v terénu být v postavení nad útočníkem)
- použití výhodnější zbraně, prostředku nebo prvku
- blokování zrakových vjemů
- odvedení pozornosti

Bezprostředně hrozící nebo již vzniklá bojová situace vyžaduje zaujmout výchozí postoj na výpadové vzdálenosti (těsně za 1,2 m) s využitím terénu a se současným splněním výše uvedených podmínek. Aby byl zachován statut sebeobránné situace (právní vztahy), musí útok bezprostředně hrozit nebo trvat.

- Boj lze zahájit situačním přepadem, a to především proti ozbrojenému útočníkovi, proti skupině osob apod.
- Rychlý a nenadálý útok lze zrušit obnovením výpadové vzdálenosti (např. odkokem či odsunem)

Konkrétní taktické zásady, jako jsou zásady pro boj s neozbrojeným útočníkem, taktické zásady pro boj s útočníkem ozbrojeným střelnou zbraní, taktické zásady pro boj s útočníkem ozbrojeným krátkou nebo dlouhou bodnou zbraní, zásady pro boj s útočníkem ozbrojeným sečnou zbraní, taktické zásady pro vedení mimopostojového boje, taktické zásady pro boj jednotlivce proti skupině osob, jsou uvedeny v kapitole Technické prvky.

3.4 Prevence vyloučení přepadu pro pracovníka PKB

Pracovníci PKB, jakou jsou především strážníci ve střežených objektech, by se neměli pohybovat těsně kolem různých výklenků, průjezdů, rohů budov, silných stromů a sloupů, za nimiž by mohl být útočník ukryt. Při zjištění pootevřených dveří by je měl pracovník nejdříve úplně otevřít a pak teprve dále postupovat podle směrnic pro řešení dané situace (vyrozumět majitele, operátora,...). Pohyb kolem nízkých zdí, otevřených oken v přízemí budov a pod stromy s sebou nese opět riziko uplatnění přepadu útočníkem (např. skokem, hodem různých předmětů). Situace se z hlediska možného přepadu změní, budeme-li se pohybovat středem nebo po vnější straně chodníku. V noci by se měl pracovník vyhnout místům s temnými stíny, popřípadě si tato místa nejprve prosvítit baterkou. Při jednání s neznámou osobou (resp. osobou podezřelou) udržujeme vzdálenost vzájemného postavení nad mezí zásahu. Při krácení vzdálenosti pod mez zásahu jsme připraveni ustoupit

do tzv. sféry ztíženého zásahu, tj. mimo dráhu vedeného úhozu nebo kopu, či mimo dosah použité zbraně k úderu (seku).

3.5 Závěr

Aby se pracovník v PKB mohl úspěšně bránit již rozvinutému útoku, musí včas rozpoznat způsob útoku. Pak musí umět zastavit tento útok pomocí vhodné obrany (použití vhodného technického prvku).

Při porovnání rychlosti útočných akcí (příloha PI tab. 3 pohybové akce – útok úderem) s reakčním časem potřebným k provedení obranné akce (příloha PI tab. 6 pohybové akce – obrana krytem) je zřejmé, že v mnoha případech použití klasické obrany krytem a následným chvatem či úderem není z časového hlediska reálné. Proto je nutné se řídit taktickými zásadami, především udržením dostatečné vzdálenosti od útočníka nad mez zásahu. Pokud bude chtít protivník zaútočit, bude muset vzdálenost krátit a obránce má dostatek času pomocí odsunu či odkroku bezpečnou vzdálenost obnovit, popřípadě provést jinou obrannou akci pomocí vhodného technického prvku.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉHO STAVU

4.1 Výzkum pomocí dotazníku

4.1.1 Cíl výzkumu

Cílem mého výzkumu bylo zjistit odbornou způsobilost osob působících v PKB a jejich ochotu se dále vzdělávat v oblasti odborného výcviku. Pomocí dotazníku mi jde hlavně o zhodnocení současného stavu .

4.1.2 Hypotéza

Na základě dosavadních poznatků můžu stanovit základní hypotézy :

1. Předpokládám, že v sektoru PKB není dostatečně kladen důraz na výcvik v profesní obraně.
2. Předpokládám, že pracovníci v průmyslu komerční bezpečnosti by uvítali absolvování výcviku v profesní obraně.

4.1.3 Účel výzkumu

Mou snahou bylo zjistit nejzávažnější faktory, mající podstatný vliv na současnou kvalifikaci pracovníků v PKB. Zajímalo mě, zda pracovníci v průmyslu komerční bezpečnosti jsou dále schopni a ochotni se vzdělávat a tím zvyšovat svou kvalifikaci. V současné době je problematika výcviku v profesní obraně výrazně omezována finančními možnostmi, které firmy vkládají do této oblasti.

V této diplomové práci jsou shromážděny informace od pracovníků působících ve funkcích strážného, člena zásahové jednotky, operátora PCO, technického pracovníka a vedoucích pracovníků ZJ a PCO.

4.1.4 Provedení výzkumu a jeho etapy

Vlastní výzkum jsem rozložil do tří etap, které probíhaly v roce 2007 a 2008. V první etapě jsem se teoreticky seznamoval s danou problematikou, na kterou navazovalo vyhotovení dotazníku.

Vyhotovený dotazník (příloha č II.), je určen pro pracovníky působící v PKB. Obsahuje celkem 6 otázek rozdělených do čtyř okruhů. První okruh je zaměřen na věk a

pohlaví respondentů, druhý zjišťuje funkci, ve které respondent působí a jeho pracovní dobu. Třetí okruh je zaměřen na dosavadní odbornou způsobilost. Čtvrtý okruh zjišťuje zájem o další vzdělávání, za jakých podmínek by byli respondenti ochotni absolvovat odborný kurz a jejich osobní názor na výcvik.

Druhá etapa byla zahájena vyplňováním dotazníků respondenty ve Zlíně. Zaměřil jsem se na dvě velké firmy působící v regionu a pracovníky působící v supermarketech, nemocnicích, bankách, na diskotékách apod. Při výzkumu bylo dotázáno přes 100 respondentů působících v PKB z toho bylo ochotno vyplnit dotazník 62 osob.

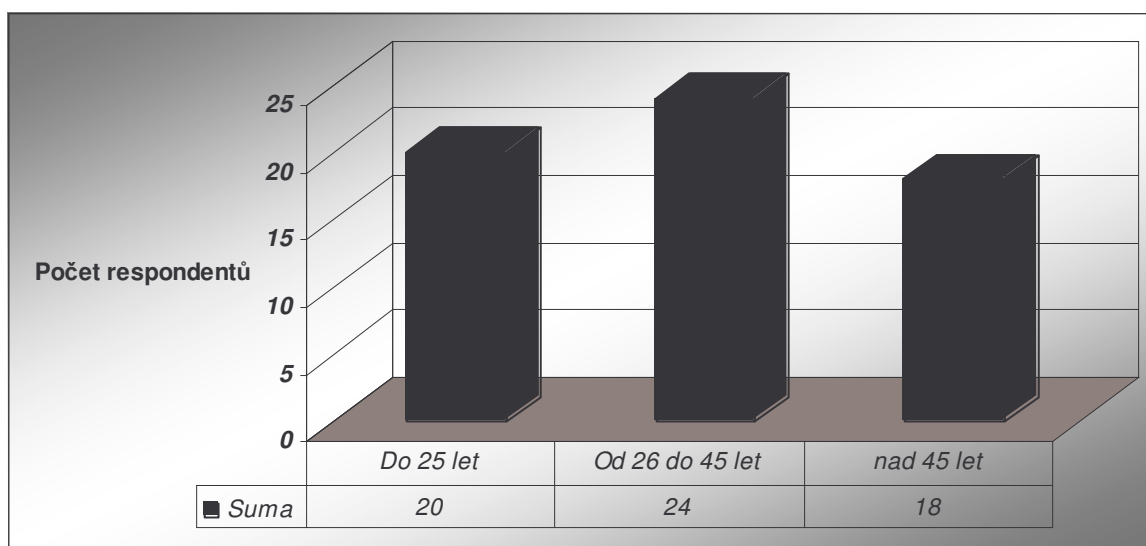
Ve třetí etapě byly zpracovány celkové výsledky všech dotazníků, porovnávány rozdíly mezi jednotlivými skupinami a provedení závěrečného shrnutí výsledků výzkumu.

4.1.5 Vyhodnocení dotazníků

Věk a pohlaví

První otázka je rozdělena na dva segmenty, první zjišťuje věk a druhý pohlaví respondentů. Z 62 respondentů spadalo do prvního skupiny (věk do 25 let) 20 respondentů, do druhé skupiny (věk od 26 do 45 let) 24 respondentů a do třetí skupiny (věk nad 45 let) 18 respondentů). Z toho bylo 6 žen ve funkci operátor PCO.

graf 1 Věk respondentů

Funkce a pracovní doba

Druhá a třetí otázka v dotazníku upřesnila funkci a pracovní dobu respondentů. Z tabulky je jasné, že nejvíce dotazovaných působí ve funkci strážný. Profese a pracovní doba je důležitým faktorem pro sestavení vhodného výcvikového plánu.

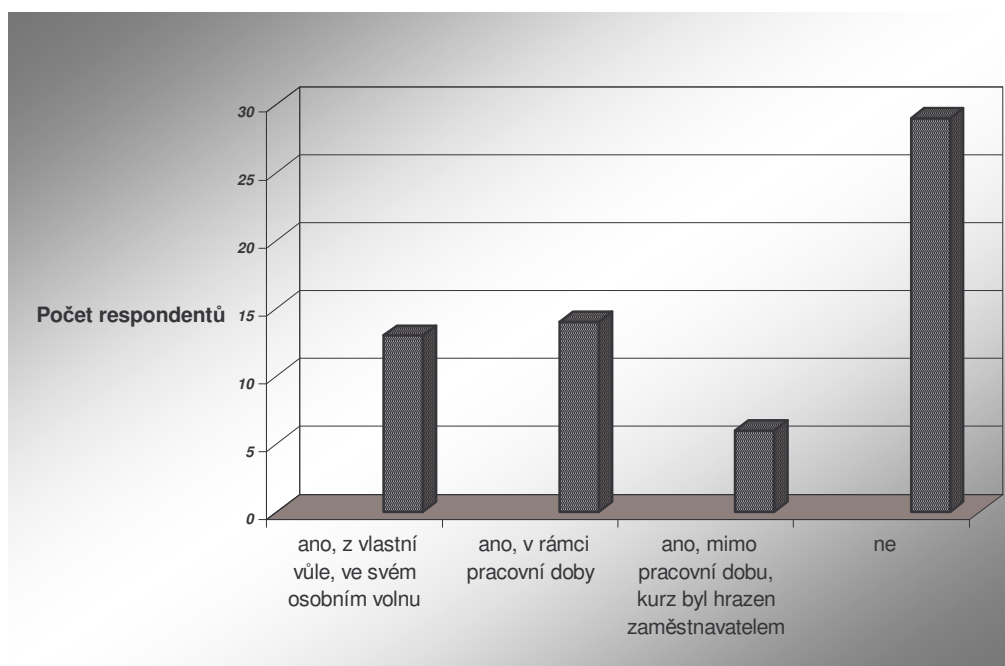
tab. 1 Funkce a pracovní doba

Pracovní činnost	Počet respondentů	Pracovní doba	
		Denní	Vícesměnná
Strážný	26	6	20
Člen ZJ	16		16
Operátor PCO	10	4	6
Servis, montáž	8	4	4
Vedoucí ZJ a PCO	2	2	

Nabyté znalosti

Čtvrtá otázka byla zaměřena na dosavadní znalosti a schopnosti respondentů. Doslovně zněla: „Absolvoval jste v současném pracovním poměru odborný výcvik? Např. kurz sebeobrany, asertivity, první pomoci, střelby nebo jiný.“

graf 2 Absolvování kurzů

Z hodnot uvedených v grafu můžeme vypočítat, že z celkového množství respondentů více než polovina, přesně 53 % již nějaký odborný kurz absolvovala. Z toho cca 40 % absolvovalo kurz ve svém volném čase a na své náklady.

Při kladné odpovědi následovala druhá část otázky, jaký kurz absolvoval. Kurzy, které absolventi absolvovali jsou zřejmé z tabulky č. 2.

tab. 2 Druhy kurzů

Funkce	Kurzy				
	Sebeobrana	Střelecký	První pomoc	Technické*	Ostatní **
Strážný	2	7	1		
Člen ZJ	8	10	5		3
Operátor PCO					
Technický prac.				8	
Vedoucí prac.	2	2	2	2	
Celkem	12	19	8	10	3

* kurz: technické zařízení, servis, údržba; technická ochrana objektů

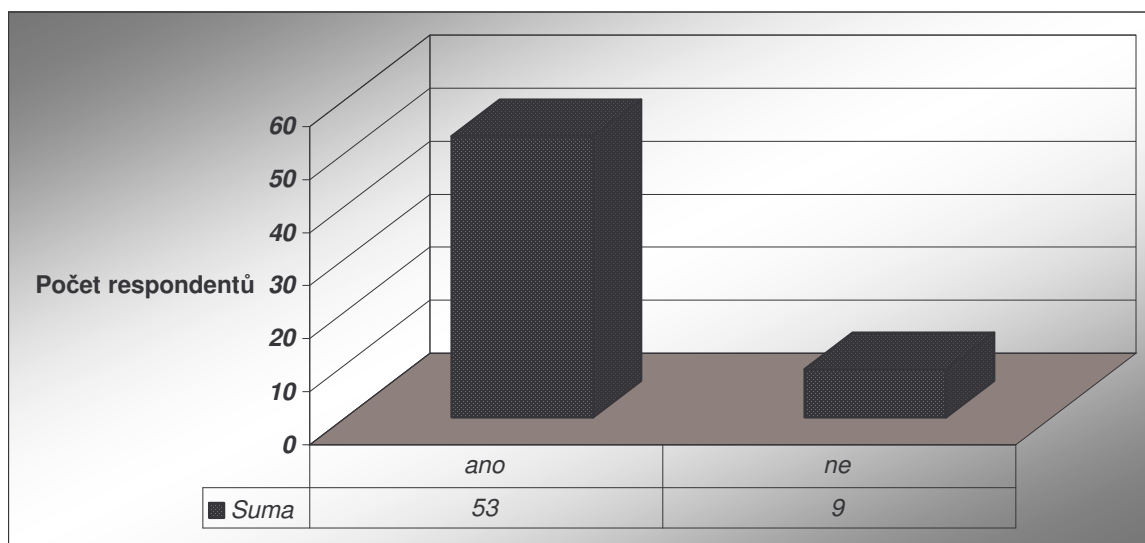
** kurz: slaňování, přežití, noční střelba

Z hodnot uvedených v tabulce č. 2 vyplývá, že pouze 20 % ze všech respondentů absolvovalo kurz sebeobrany. Nejvíce pracovníků absolvovalo kurz střelecký a to 30 %. Nejkomplexnější pracovníci v PKB, co se týče absolvovaných kurzů, jsou vedoucí pracovníci.

Vzdělávání v profesní obraně

Otázky 5 a 6 zjišťují zájem o další vzdělávání v rámci profesní obrany za jakých podmínek by byli respondenti ochotni absolvovat odborný kurz a jejich osobní názor na výcvik.

graf 3 Absolvování výcviku v profesní obraně

Z hodnot uvedených v tabulce a grafu vyplývá, že více než 83 % z celkového počtu respondentů by uvítalo absolvování kurzu v profesní obraně, z toho 63 % respondentů by klidně absolvovalo kurz (výcvik) i mimo pracovní dobu, zbylých 27 % by absolvovali kurz pouze v rámci pracovní doby.

4.1.6 Závěr

Na základě výsledků výzkumu, jsem dospěl k následujícím závěrům:

Hypotéza č. 1 byla potvrzena. Z odpovědí vyplynulo, že v PKB není dostatečně kladen důraz na výcvik v profesní obraně. Pokud profesní obrana zahrnuje kurzy, jako jsou sebeobrana, střelby, tak z celkového počtu respondentů absolvovalo tento kurz 46 %. Toto číslo ve své podstatě o ničem nevyovídá. Když vezmeme v potaz, kdy kurz absolvovali a na jaké úrovni kurz byl, procento rázem velice klesne. Nehledě na to, že kurz střelecký můžeme i nemusíme považovat za součást výcviku v profesní obraně. Já osobně jsem jej do svého výcvikového plánu nezařadil, jelikož si myslím, že použití střelné zbraně při obraně se moc nevyužije, pracovník v PKB je může využít v rámci NO či KN. Podle mého názoru absolvovalo kvalitní výcvik tak 12 % ze všech respondentů.

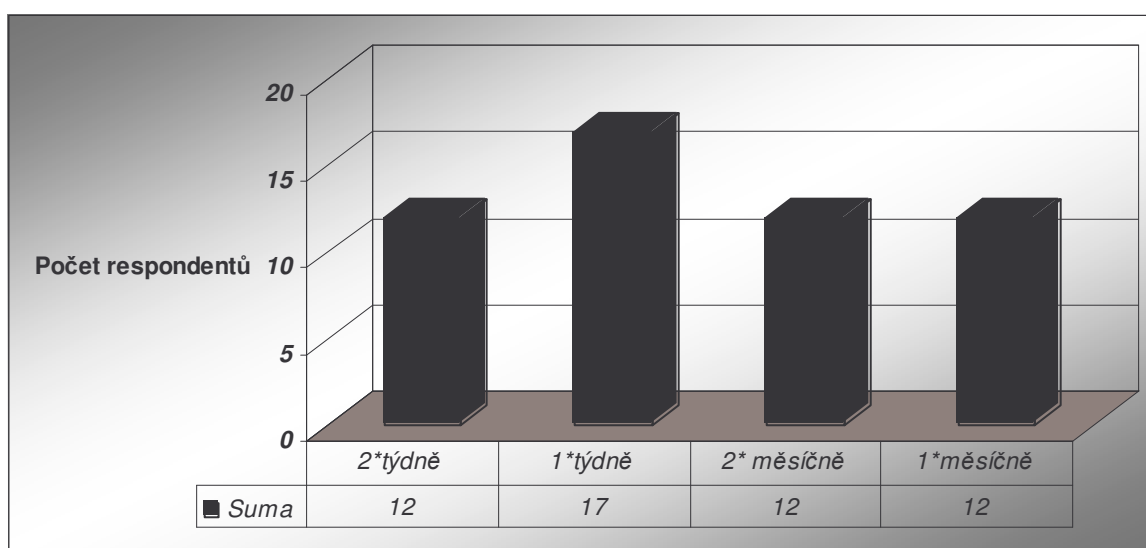
Hypotéza č. 2 se potvrdila, 83 % z celkového počtu respondentů by uvítalo absolvování kurzu v profesní obraně. Pouze 9 respondentů výcvik v profesní obraně považuje za zbytečný, či jej nepovažují pro náplň své práce za důležitý. Předpokládal jsem, že k výcviku se budou odmítavě stavět pracovníci technického oddělení, ale nejvíce zamítavých ohlasů se sešlo z řad strážných, a to 7. Zbytek bylo z řad pracovníků technického sektoru (servis, montáž, revize,...).

Nejčastější odpovědi na otázku „Proč je výcvik ve vaší funkci důležitý?“ byly:

- lepší pocit při práci
- předávání dovedností podřízeným
- získávání sebevědomí
- vzhledem ke značné omezené pravomoci, musíme umět víc než policie
- kvůli stále se zhoršující kriminální situaci
- kvalitnější výkon služby

Pokud by měl být výcvik kvalitní, měl by podle mých zkušeností probíhat ze začátku minimálně dvakrát týdně a dále alespoň jednou týdně. Proto mě zajímalo, kolik času by byli ochotni výcviku věnovat respondenti.

graf 4 Četnost tréninků

Z hodnot uvedených v grafu vyplývá že 32 % respondentů by bylo ochotno věnovat tréninku jeden den týdně. Nejvíce času by tréninku věnovali pracovníci ve vedoucích funkcích a pracovníci u zásahových jednotek.

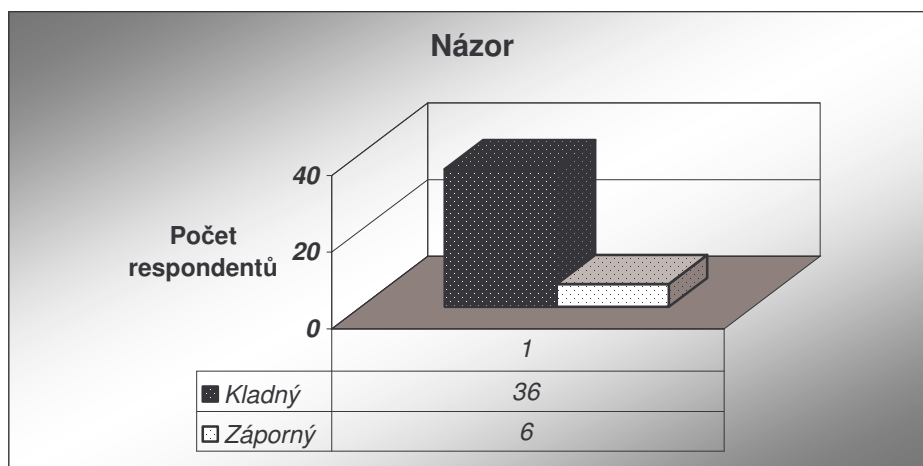
4.2 Společenské prostředí

4.2.1 Co si veřejnost slibuje a očekává od pracovníků v PKB

Pomocí elektronické ankety jsem se zeptal lidí ve věku od 20 do 40let na jejich osobní názor na pracovníky v PKB, s kterými nejčastěji přijdou do kontaktu. Na mou otázku: „Co si myslíš a očekáváš od pracovníků soukromých bezpečnostních agentur, ať už jde třeba o pracovníky na diskotékách, v dopravních prostředcích, nemocnicích, supermarketech, kasinech atd.“ z 60 dotázaných mi odpovědělo cca ¾ respondentů.

Vyhodnocení průzkumu

graf 5 Názor na pracovníky v PKB

Vyhodnocení průzkumu

Jak vyplývá z grafu, názor na pracovníky v PKB je z 85 % kladný a jejich práce je považována za důležitou. Respondenti nejčastěji uváděli, že by pracovníci v PKB měli být psychicky odolní a fyzicky zdatní, komunikativní, měli by výborně zvládat stres a správně řešit konfliktní situace, dále pak znát dobře úsek, na kterém pracují (umístění toalet, ústředny EZS, EPS, hlavní jistič atd.). Na základě negativních zkušeností si respondenti myslí, že by se pracovníci v PKB měli chovat profesionálně a zbytečně by neměli lidi

obtěžovat. A pokud nabudou nějaké podezření, že klient něco odcizil či spáchal něco jiného, budou s ním jednat slušně a diskrétně, než se celá záležitost vyřeší.

Názory, které stojí za zmínku:

„Způsob, jakým by měl konfliktní situace pracovník řešit, závisí na tom, kde pracuje. Například na diskotéce by ochranka asi špatně pochodila s přátelským úsměvem a velmi zdvořilým chováním. Opačná situace je dejme tomu v bance, kde ochranka nemusí řešit skoro žádné problémy, spíše podává zákazníkům informace a svým způsobem reprezentuje firmu. Velmi důležitá je také fyzická zdatnost ochranky. Musí se umět vypořádat s lidmi, kteří nejsou ve hlídaném objektu vítáni. Pokud je pracovník ochranky málo fyzicky způsobilý, dá se to ještě vylepšit osobními zbraněmi, jako např. obuškem, elektrickým paralyzérem apod.“

„Názor na ně jako celek nemám. Individuálně však ano: Někteří lidé mi na určitých místech připadají jako zbytečné investice (ospalí a propocení pracovníci agentur, kteří se jen procházejí po obchodních centrech, zívají a sledují hodinky, kdy jim konečně "padne"). Na druhou stranu pocitově, když vidím někde v bance či v supermarketu pracovníka bezpečnostní agentury, se možná cítím někdy lépe, v situaci, kdy se pohybují v mé blízkosti nějaké skupinky tzv. divných individuí, jako jsou feťáci, Romové (nejsem rasista, jen mám tu zkušenost tady v Praze s organizovanými skupinkami Romek, které se tímto způsobem docela slušně žíví). Kasina, diskotéky si například bez ochranky nedovedu představit, myslím, že tady jsou zcela odůvodněně.“

„Mám pocit, že se jedná o ztroskotance, kteří si obzvlášť na diskotékách léčí své komplexy a hrají si na velké borce. Samozřejmě se liší případ od případu. Jinak ochranka v obchodech a podnicích má smysl, jako prevence slouží určitě dobře.“

„Pomáhat a chránit“

„Očekávám, že na mě znuděná ochranka nebude civět, koukat na prsa a nohy a sledovat, co si vybírám za parfém, apod.“

Závěr

Názor respondentů mě mile překvapil. Myslel jsem, že bude převažovat spíše záporný postoj. Tohoto pocitu jsem nabyl podle častých názorů z řad mých známých a kamarádů. Jsem rád, že ojedinělá negativní zkušenost nezkaží komplexně dobré hodnocení těchto pracovníků. Jak vyplývá z odpovědí respondentů, je důležité, aby pracovníci v PKB

měli odbornou kvalifikaci. K tomu by určitě pomohl kvalitní výcvikový plán, ale také je velmi důležité, jak pracovník působí na okolí svým vzhledem.

4.2.2 Postoj firmy a zaměstnanců v PKB

Postoj firmy i zaměstnanců je vesměs všude stejný, průmysl komerční bezpečnosti nevyjímajíc. Situace je tu o toho horší, že většina firem působících v PKB v České republice je spíše lokálního charakteru a nemůže nabídnout výhody, jako ostatní mezinárodní firmy v jiném sektoru. Můj osobní pocit je spíše negativní, vyplývá z osmileté praxe v oboru PKB, ale i v jiných sektorech (pohostinství, obchod, obuvnický průmysl, potravinářský,...).

Postoj firem:

- výplata v nejzazším termínu za účelem udržení peněz na účtu co nejdéle
- část výplaty jde z kasy v hotovosti – nižší odvody na státní instituce
- firmy dávají benefity zaměstnancům raději v nepeněžní formě (stravenky, připojištění, plavky, kulturní a sportovní akce atd.) – opět nižší odvody na státní instituce. Pro zaměstnavatele je zaměstnanec drahý za jakoukoliv cenu, proto se snaží vykazovat na výplatní pásce co nejméně
- přísná kontrola odpracovaných hodin.
- některé firmy nezapočítávají dobu na oběd do pracovní doby, i když by dle zákona měly.
- hodně firem nepřiznává příplatky za přesčasy, práci o víkendech či svátcích nebo za práci v noci.
- také se stává, že někteří zaměstnanci příplatky mají, někteří ne, vzniká tak mezizaměstnanecká rivalita
- pokud má zaměstnanec vysoké prémie, tak je zaměstnavatel raději vyplatí v hotovosti a nezapočítá je do hrubé mzdy, aby se zaměstnanci nezvýšil hodinový průměrný výdělek pro výpočet dovolené
- zaměstnavatelé často vymezují období, kdy si zaměstnanec může a kdy nesmí vzít dovolenou

- může se stát, že nevybraná dovolená z loňského roku zůstane v následujícím období jak nevybraná, tak neproplacená, tudíž propadá, toto je těžce v rozporu se zákonem
- zaměstnavatelé často zaměstnávají pracovní sílu přes úřad práce, získají tak dotace od státu, ale ty platí pouze po dobu zkušební lhůty, když potom přijdou o dotace, zbaví se i zaměstnance
- zaměstnavatel nemusí vyplácet výplaty z důvodů druhotné platební neschopnosti (má vysoké pohledávky)

Postoj zaměstnanců:

- zaměstnanec chce samozřejmě co nejvíce peněz a benefitů, nejlépe za málo práce
- často se stává, že fingují odpracované hodiny či dny, falšují docházku
- Jestliže jim má být část výplaty vyplacena v hotovosti, mohou to i nemusí přijmout. Pokud nemají v plánu půjčku nebo hypotéku, je pro obě strany výhodnější vzít si peníze v hotovosti. Pokud však splácí nějakou půjčku a musí mít co nejvyšší příjmy, které musí doložit, je pro ně výplata v hotovosti velmi nevýhodná.
- vyskytují se také krádeže, ať už se jedná o hotovost z kasy, nebo o materiál, který následně prodají či jinak zužitkují
- Zaměstnanec může také jít do té firmy, kde mu nabídnou nejvíce mimoplatových benefitů - tzn. auto, PC, telefon, stravenky, příspěvky na dovolenou atd. Nejčastěji je vítaný tzv. Cafeteria systém
- vždy záleží na vnitřní motivaci zaměstnance - někoho může uspokojit vysoké postavení ve firmě, jiného zase zvýšení platu

Podle mého názoru by obě strany měly mezi sebou lépe komunikovat, předcházelo by se mnoha informačním šumům, ať už z jedné, či druhé strany. Zaměstnavatelé by měli klást především důraz na odbornou způsobilost svých zaměstnanců hned při výběrovém

řízení a pak je dále prohlubovat. Zaměstnanci by svou práci měli vykonávat svědomitě a řádně podle svých sil, znalostí a schopností a být za to řádně finančně ohodnoceni.

4.2.3 Individuální vztah zaměstnanců k profesní obraně

V průmyslu komerční bezpečnosti se nejčastěji setkáme s trojím přístupem zaměstnanců k výcviku v profesní obraně:

- 1) chtějí absolvovat výcvik, ale nemůžou
- 2) nemají zájem absolvovat výcvik
- 3) rekreační sportovci, výkonnostní sportovci, vrcholoví sportovci

Ad 1)

Podle mého názoru asi nejpočetnější skupina pracovníků v PKB spadá do tohoto sektoru. Z dotazníků vyplynulo, že všichni respondenti působící u zásahových jednotek by rádi absolvovali výcvik v profesní obraně. U ostatních profesí je to různé. Mnozí ze zaměstnanců, třeba i z řad operátorů PCO a servisních techniků, by výcvik rádo absolvovalo nejen z důvodů profesního využití, ale i jeho praktického využití v běžném životě.

Důvod, proč pracovníci v PKB nemohou absolvovat výcvik v profesní obraně, je prostý, jelikož většina zaměstnavatelů ve Zlínském kraji žádný výcvik nenabízí. Druhým důvodem je časová zaneprázdněnost pracovníků. Mnozí pracovníci za prací dojíždějí, nebo mají i více zaměstnání, tak jim jednoduše na podobné aktivity v jejich volnu nezbyvá čas a mnohdy i peníze.

Ad 2)

Druhá skupina lidí pracujících v PKB se staví k výcviku negativně. Z výzkumu vyplynulo, že to nepovažují za potřebné u své profese. Překvapilo mě, že tohoto názoru byli i respondenti pracující jako ostraha v obchodech, u kterých by výcvik v profesní obraně především našel uplatnění. Denně se setkávají se stovkami lidí a nemůžou vědět, co se kdy stane. Myslím si, že u těchto lidí nastal tzv. „syndrom vyhoření“, nebo tuto práci dělají, protože nic jiného nesehnali.

Ad 3)

Do třetí skupiny spadají pracovníci, kteří se věnují nějakým bojovým sportům. Z dotazníků vyplynulo, že jsou to především pracovníci z řad ochranky na diskotékách a podobných akcích, členů ZJ a vedoucích pracovníků. U těchto pracovníků se předpokládá, že rychleji pochopí a osvojí si techniky v profesní obraně, ale na druhou stranu se musí více věnovat taktické části výcviku.

Závěr:

U některých pracovníků z technického oddělení částečně chápu jejich negativní postoj k výcviku, nicméně s ním nesouhlasím. Myslím si, že základní výcvik by měl absolvovat každý, kdo pracuje v PKB. Mám na mysli pracovníky, kteří spadají do určitého sektoru PKB, který je uveden v první kapitole. Třeba i uklízečce, v určitých situacích reálného života, by výcvik určitě přišel vhod. Pokud vezmeme nějakého servisního technika, který přijde např. do kasina nebo herny provést pravidelnou kontrolu a dostane se do nějaké krizové situace, bude určitě jen dobře, že absolvoval výcvik v profesní obraně. Bude vědět, jak zareagovat, a bude moct vyřešit danou situaci. Zároveň je to velice dobrá reklama pro firmu, v které pracuje.

5 TECHNIKY

Teoreticky popsat techniky a nácvik je mnohdy složité a nekomplexní. Nejlepší je vždy spojit teorii s praxí. Sám se věnuji bojovým sportům déle než 10 let a pracuji v bezpečnostním sektoru již řadu let. Podle mého názoru je pro pracovníky v PKB nejvhodnější, z hlediska profesní obrany, vycházet při výcviku technik ze Sebeobraný. Sebeobrana zahrnuje komplexní výuku chmatů, chvatů, úderů, kopů atd. Jelikož vychází z mnoha bojových umění, bere si z nich jen to, co v praxi využije. Při popisu technik jsem čerpal z knih věnujících se sebeobraně od Zdenka Náchodského a Jaroslava Honzíka.

5.1 Postoj (střeh)

Ve všech bojových sportech je nějaký bojový postoj, vesměs jsou si velice podobné, liší se jen v maličkostech. V obranných situacích musí základní a bojový postoj splňovat řadu podmínek. Především musí umožňovat co nejrychlejší uplatnění obranné akce. V daném postoji bychom neměli vystavovat citlivé oblasti těla přímému útoku protivníka. Měli bychom být schopni se rychle pohybovat a efektivně se bránit.

Obr. 1 Základní postoj

Základní postoj

Pokud se dostaneme do nějaké krizové situace, kde může hrozit konflikt s protivníkem, musíme zaujímat tzv. základní postoj. Tento postoj nesmí ukazovat připravenost k boji, ale musí splňovat výše uvedené podmínky. Základní postoj je uveden na obr. 1. Paže jsou v postavení viz.příloha PIII základní postoj, abychom byli schopni co

nejrychleji reagovat na nenadálou situaci. Pozorně sledujeme protivníka v obličeji a periferně celou jeho postavu. Rozložení těžiště v tomto postoji je rovnoměrné.

Bojový postoj

Jestliže se situace ještě více přiosťří a očividně hrozí konflikt, zaujmeme tzv. bojový postoj (v levém gardu) viz obr. 2. Držení těla je uvolněné, levá noha je předsunutá, chodidla jsou od sebe vzdálená na šíři ramen, kolena nepatrně pokrčená a trup je vytočen ve směru předsunuté nohy. Bojový postoj zjevně vykazuje připravenost k boji. Umožňuje rychle uplatnit kryty, nebo jinak zastavit útok a zahájit protiútok. Často je používán v dynamickém spojení s přemísťováním. V bojovém postoji jsou kolena mírně pokrčena a ruce jsou v bojové poloze.

Obr. 2 Bojový postoj

Pohyb

Ze základního nebo bojového postoje.

Odsun (dozadu, do boku)

Odsun se využívá ke zrušení útoku protivníka v situacích, kdy nedošlo k trvalému kontaktu. Jedná se o obranu proti úhozům, kopům a pokusům o úchop. Odsun lze provést z postoje, kdy je zatížena předsunutá noha z více než 50%. Těžiště je přeneseno zcela na levou nohu a pohyb zahajuje noha pravá. Po jeho ukončení a stabilizaci postoje se levá noha přisouvá, aniž by se na ni přenášelo těžiště. Z tohoto postavení lze provést výpad spojený s úhozem nebo kopem, popřípadě brzdňý kop stranou k zastavení postupu útočníka viz příloha PIII odsun.

Odkrok

Odkrok, stejně jako odsun, je prvkem sebeobraně situace, jež se používá ke zrušení útočné akce protivníka, kdy nedošlo k trvalému kontaktu.

Nácvik: odkrok provádíme tak, že přeneseme těžiště zcela na pravou nohu (pokud stojíme v levém gardu) a levá noha provede delší krok vzad. Vázaně následuje krátký krok pravou nohou vzad do základního postoje (příloha PIII odkrok). Těžiště se přenáší na pravou nohu a levá, odlehčená noha, je připravena k výpadu nebo k dalšímu odkroku.

5.2 Údery

Údery jsou nejčastěji používány jako protiúder při obraně krytem.

Přímý úder – direkt

Přímý úder pěstí je považován za jeden z nejtvrdějších a nejrychlejších. Viz příloha PI tab. 3.

Nácvik: stojíme v základním bojovém postoji, těžiště je z více než 50% na pravé noze (u levého gardu), následuje výpad levou nohou vpřed. Levá ruka současně upoutává protivníkovu pozornost. Následuje pohyb pravé pěstí po přímce na zasahovaný cíl. Současně s pohybem pravé ruky se stahuje levá (z fingované akce proti obličejí soupeře) k tělu do zadní náprahové polohy. Současně přenášíme váhu z pravé nohy na levou. Po úderu následuje stažení pravé ruky zpět k hlavě, těžiště se přenáší na pravou nohu a levá noha se přisunuje. Zpět do bojového postoje (střehu) viz příloha PIII Přímý úder.

Úder otevřenou dlaní

Především pro ženy je tato technika lepší. Při správném provedení se nemusí obávat poranění prstních kloubů či zápěstí. Nebezpečí hrozí zejména při útoku na hlavu (bradu, nos). Účinek techniky bývá stejný, nebo i vyšší, protože provádějící se nemusí obávat poranění a tím dá do úderu větší energii.

Nácvik je obdobný jako u úderu přímého - pouze s tím rozdílem, že zásahovou plochou je část otevřené dlaně blíže k zápěstnímu kloubu (obr. 3).

Obr. 3 Úder otevřenou dlaní

Boční úder – hák

Dráha pohybu je oblouk směrem na hlavu soupeře, úder zasahuje soupeře ze strany na čelist (bradu). Pohyb pěsti opisuje křivku, která v žádném bodě neklesá pod úroveň cíle, ani v začátku pohybu se pěst nesmí zatahovat do nabití, tedy oblouk nejde za bradu provádějícího hák, musí být co nejrychlejší. Správně technicky provedený hák je úder vycházející z rotace těla nikoliv z nahození ruky. V knihách se uvádí, že hák je úder prováděný ze strany na obličejovou část hlavy, rukou pokrčenou v lokti do úhlu 90°. Je pravdou, že hák pokrčený v lokti do pravého úhlu bývá nejtvrdší, jelikož má největší stabilitu při dopadu.

Nácvik: přední (levý) hák je prováděn s krokem k soupeři, zadní (pravý) hák je prováděn s rotací na místě, bez dalších kroků. Opět je tedy provedení stejné jako u direkt. Celá série musí být zakončena rychlým vrácením do bojového postoj. Viz příloha PIII boční úder.

Úder –URAKEN UCHI - (uraken uči)

Sek hřbetem zavřené pěsti. Jedná se o rychlý a dynamický úder, je veden kloubu sevřené pěsti, většinou nevede k vyřazení soupeře, ale dává nám dostatek času k razantnější obraně, či k odstupu na bezpečnou vzdálenost od soupeře. Uplatnění má především v situacích, kde se při určitém vzájemném postavení stává pro danou situaci nejvýhodnějším.

Nácvik: Stojíme v základním postavení (střehu levém nebo pravém). Úder vychází z přední ruky, kdy dráha pohybu je oblouk z vnitřní strany a obvykle se vede na spánek soupeře (příloha PIII ukaren uchi).

Úder loktem

Úder loktem se vyznačuje malým dosahem, a proto se používá v boji na krátkou vzdálenost. Lze jej provádět pouze obloukovitě, avšak do různých směrů. Má značnou účinnost a téměř nevyžaduje žádný nácvik a zpevnování lokte (úderové plochy). V obranných situacích využijeme především úder loktem na hlavu z vnější strany, proto se budu věnovat této technice.

Nácvik úderu loktem ze zadní ruky (pravá ruka z levého gardu): stojíme v základním postoji, ukročíme levou nohou do strany, současně provedeme úder pravým loktem. Dráha pohybu loktu je oblouk směrem na hlavu soupeře, úder zasahuje soupeře ze strany na čelist (bradu). Viz obr 4 úder loktem. Pravou pěst si můžeme zapřít o dlaň levé ruky, která je opřená o prsa.

Obr. 4 Úder loktem

5.3 Kopy

Výhodou kopu je značná účinnost a jeho dosah. Významná je i ta skutečnost, že jde o méně používaný (především v neprofesionálně vedeném boji) a tedy nečekaný technický prvek, který lze při správném provedení identifikovat až v poslední chvíli. Pokud je veden na spodní část těla, tedy mimo periferní vidění, tak se velice obtížně

blokuje. Kopů je velké množství. Já se zaměřím především na kopy se zásahovou plochou od pasu dolů. Jednak proto, že jsou zde vhodně zasažitelné místa, ale také proto, že z časového hlediska výcviku jsou jednodušší.

Kop dopředu

Tento kop je nejvýhodnějším technickým prvkem pro obranu nebo útok, pokud je veden boj beze zbraní nebo příležitostných předmětů dlouhého dosahu. Jeho obtížnost nácviku je menší než u úderu.

Nácvik: vycházíme ze základního postoje, předsuneme levou nohu a přeneseme na ni těžiště. Současně naznačíme úder levou rukou (otevřenou dlaní, či pěstí) proti obličejí protivníka. Jde o fingovanou akci, která upoutává protivníkovu pozornost, prodlužuje jeho reakční dobu, což má za následek krátkodobé zastavení jeho postupu. Vlastní kop zahajujeme tak, že nejprve přisuneme pravou nohu k levé. Pohyb začíná koleno. Úderová plocha, tj. chodidlo, navazuje s nepatrným zpožděním. Noha musí být pokrčena v koleně tak, aby stehno a bérce svíraly úhel asi 60 stupňů. Když je stehenní část téměř vodorovně se zemí, přidává se k pohybu kývnutí podkolením. Je-li to z hlediska dosahu nutné, pak v okamžiku narovnání útočící nohy se posouvají boky asi o 20 cm dopředu, v konečné fázi kopu tak dochází ke sčítání rychlostí několika pohybů. Výsledkem je maximální rychlost úderové plochy, kterou v našem případě tvoří špička pravé boty nebo nárt pravé nohy, zaleží jak se provede kop (obr. 5). Předsunutá ruka se v průběhu kopu stahuje k bradě, vyvažuje pohyb, stabilizuje tělo a částečně zvyšuje účinnost kopu. Po dokončení kopu (zásahu cíle) se noha vrací po stejné dráze zpět do výchozího postavení. Rovněž se částečně přisune i levá noha. Při použití pro útok se kop nacvičuje ze základního střehu (postoje) tak, jak byl popsán. Pro obranu je výhodné tento kop nacvičovat ve spojení s odsunem nebo odkrokem. Celá série je podrobně zachycena v příloze PIII kop dopředu.

Obr. 5 Kop dopředu

Obloukový kop

Je to nízký obloukový kop na stehno nebo na koleno. V bojových sportech s plným kontaktem často zvaný „low kick“.

Nácvik: vycházíme ze základního postoje, naznačíme úder levou rukou, současně přeneseme váhu na levou nohu (pokud se jedná o levý střeh a chystáme se kopat pravou nohou). Vlastní kop zahajujeme tak, že nejprve přisuneme pravou nohu k levé (viz příloha PIII obloukový kop). Pohyb začíná koleno. Úderová plocha, tj. chodidlo nebo holeň, navazuje s nepatrným zpožděním. Noha musí být pokrčena v koleně tak, aby stehno a bérce svíraly úhel asi 60 stupňů. Kop je veden stranou, dráha pohybu je oblouk směrem na stehno či koleno útočníka, kop zasahuje útočníka ze strany. Současně s kopem se vrací levá ruka k bradě. Po provedení kopu se vracím do bojového postoje, abych byl připraven k případné obraně, kdyby následovala další útočná akce od protivníka.

Kop stranou brzdňý

Je určen především k zastavení postupujícího útočníka. Zásahovými plochami jsou koleno, bérce (holeň) nebo stehenní sval (obr.6). Kop je nutno nacvičovat ve spojení s odsunem nebo odkrokem jako jeden celek.

Nácvik: vycházíme ze základního postoje; odsunem nebo odkrokem se dostáváme do výchozího postavení pro kop, levá paže se předsune otevřenou dlaní dopředu (poutá pozornost protivníka a zpomaluje jeho pohyb vpřed), levou nohu přisuneme k náprahu, stehno je téměř vodorovně se zemí a celé tělo je vytočeno levým bokem k soupeři, z tohoto

nápřahu vedeme kop nohou šikmo vpřed, asi do výše stehenního svalu protivníka, chodidlo je zpevněno a v rovnoběžné poloze se zemí, pata se vysunuje dopředu, úderovou plochu tvoří hrana boty (obvykle místo přechodu mezi podrážkou a podpatkem). Velmi důležité je kop ve fázi nohy napnuté do maxima zpevnit (opřít se podobně jako při „šlapáku“ v kopané). Tak se podstatně zvýší účinnost. Po kopu se levá noha vrací až za úroveň nohy pravé (pata směřuje do směru pohybu) a následuje zakročení pravou nohou, špička je vytočena vně a kolmo na směr pohybu. Tato fáze je shodná s odkrokem. Celá série je znázorněna v příloze PIII kop stranou brzdňý

Obr. 6 Kop stranou brzdňý

Koleno

Používá se na krátké vzdálenosti, např. když nás protivník drží za ruce, rukáv, rdousí, nebo také při vykrytí obloukového úderu pěstí (hák), kdy po obraně následuje útok kolenem do slabin soupeře (obr.7).

Nácvik: vycházíme ze základního postoje (levý střeh), kdy váha je na pravé (zadní) noze. Soupeř naznačí obloukový úder a obránce jej vykryje levou rukou (viz dále) současně s přenesením váhy na levou nohu. Po úspěšném vykrytí následuje kop kolenem do krajiny břišní či genitálií a razantním odhozením (sražením) soupeře na zem se vracíme do bojového postoje. Celá série je znázorněna v příloze PIII koleno.

Obr. 7 Koleno

5.4 Pády

Při obranných situacích, i v jiných bojových sportech se také padá, a proto by pracovník v PKB měl ovládat alespoň tři základní druhy pádů, aby předcházel zraněním a žádný pád nesnížil jeho bojeschopnost. Při různých obranných situacích se občas přechází pádem z boje v postoji do boje na zemi. Nebo může být útok soupeře velmi razantní a srazí nás na zem. Proto je pro nás nesmírně důležité, abychom dokonale ovládali pádovou techniku. Upadne-li člověk, který padat neumí, velmi často se zraní nebo alespoň bolestivě udeří, popř. si vyrazí dech. Tím je na určitou dobu zpravidla ochromen tak, že není schopen myslet na nic jiného než na svůj stav, natož aby byl schopen nějaké akce. Takové následky akce jsou ovšem nežádoucí. Pracovník v PKB by měl umět padat tak, aby každého pádu mohl využít k provedení své obranné či útočné akce, ať už se na zem dostal z vlastní vůle, nebo z vůle útočnickovy. Musí se naučit padat tak, aby převážnou váhu dopadajícího těla nesl trup, nikoli snadno zranitelné části. Podle směru pohybu dopadajícího těla rozeznáváme tři základní druhy pádů: pád vzad, pád vpřed a pád stranou. Většinou člověk upadne na bok, málokdy padá přímo vpřed, nebo na záda, ledaže byl např. sražen. Proto začnu pádem stranou. Pro pády platí obecná zásada: napnutí šíjového svalstva, skousnutí zubů, jazyk za zuby a zatažení dechu.

Pád stranou (pád na pravý nebo levý bok)

Nácvik: pád stranou začínáme nacvičovat z nízkého dřepu. Ruce jsou volně položené na stehnech, pravá paže je pokrčená předpažmo, ruka obrácená dlaní dolů s předsunutou

pravou nohou. Přenesením těžiště vpravo dojde k pádu na pravý bok. V okamžiku, kdy se pravá lopatka dotkne země, provede pravá paže pružný, odpérováný úder celou plochou, ne jen dlaní nebo loktem. Paže s trupem svírá úhel nejvýše 45°. Následně zvedne obě nohy, levou o něco rychleji než pravou a výše (obr.8). Nesmíme zapomenout, že hlava při pádu musí být přitažena na prsa a k levému ramenu tak, aby nedošlo k jejímu dotyku se zemí. Potom může nechat dopadnout obě (jednu) nohy (u) na zem a vrátí se do základního postoje, a to tak, že se překulí přes pravou ruku, aby byl mimo úderovou zónu a nevstával přímo vpřed před útočníka. Nakonec cvičenec zaujme bojový postoj. Po dokonalém ovládnutí pádu stranou ze dřepu přistoupíme k provádění ze základního postoje. Cvičenec vykročí levou vpřed a přenesse na ni váhu celého těla, nezátíženou pravou nohu posune vpřed za levou nohu a mírně pokrčí v koleni, těžiště se přesouvá na pravou stranu a zahájí pád vpravo vzad. Dále postup jako u nácviku pádu ze dřepu, nebo se mužem zaměřit na obranu viz mimopostojový boj. Celý nácvik pádu stranou je znázorněn v příloze PIII Pád stranou.

Obr. 8 Pád stranou

Pád vpřed

Nácvik: pád vpřed nacvičujeme nejdříve z kleku. Cvičenec z kleku snoženého, paže volně spuštěny podél trupu, začne zvolna padat přímo vpřed. Pokrčí přípažmo a nastaví obě ruce tak, aby dopadl nejdříve na dlaně a tím ztlumil dopad trupu na zem. Ruce mají být ve výši obličeje vzdáleny od sebe asi na šířku ramen, prsty mají směřovat dovnitř. Po dokonalém zvládnutí pádu z kleku nacvičujeme pád ze stoje, kdy do cvičence někdo zezadu lehce strčí (srazí jej). Po dopadu se cvičenec přesune přetočením přes bok, ať už na levou, nebo na

pravou stranu, mimo zónu úderu a rychle vstane a zaujme bojový postoj. Celá série je znázorněna v příloze PIII pád vpřed.

Pád vzad (pád na celá záda)

Nácvik: pád vzad začínáme nacvičovat z nízkého dřepu, paže v předpažení, dlaně dolů. Cvičenec se mírně vyhrbí (přítiskne hlavu na prsa) a překulí se na záda, nohy se zvednou, aniž by měnily úhel, který svírají s trupem. V okamžiku, kdy se lopatky dotknou země, provedou obě paže energický úder o zem, který poněkud nadnese hýždě. Potom nechá cvičenec nohy dopadnout zpět na zem a cvičenec se přesune přetočením přes bok, ať už na levou, nebo na pravou stranu, mimo zónu úderu, rychle vstane a zaujme bojový postoj. Hlavu musí cvičenec držet tak (přitažena bradou k tělu), aby zcela vyloučil možnost úderu hlavou o zem. Po zvládnutí pádu ze dřepu nacvičujeme pád vzad ze stoje. Zpočátku nepadáme vzpřímeně přímo vzad, nejdříve rychle přejdeme ze stoje do dřepu, na který plynule navážeme pád na záda. Tento dřep má být co nejhlubší a cvičenec si má sedat co nejtěsněji za paty, později hloubku dřepu postupně zmenšujeme a vzdálenost dosednutí za patami prodlužujeme. Celý průběh nácviku je znázorněn v příloze PIII pád vzad.

Pád vzad se vztykem

Při tomto pádu cvičenec nezůstane ležet na zádech, ale přechází co nejrychleji do bojového postoje pomocí kotoulu, a to za místem dopadu, čili dále od útočníka (mimo zónu úderu). Nebude proto padat na celá záda jako při předchozím pádu, nýbrž tak, aby mohl co nejnázne provést kotoul vzad s došlápnutím vpravo nebo vlevo za svou hlavou.

Nácvik: pád začínáme opět ze dřepu, paže v předpažení, dlaně dolů. Cvičenec se skulí vzad, přičemž hlavu přikloní levou tváří k levému rameni a mírně pokrčené nohy zvedne. V okamžiku, kdy se lopatky dotýkají země, udeří energicky oběma pažemi o zem, aby si nadlehčením hýždí usnadnil provedení kotoulu vzad, a napne levou nohu, aby si usnadnil vztyk. Došlápne na levou špičku, kterou přiměřeně vytočí dovnitř, pak na celé chodidlo a vzápětí i na pravé chodidlo. Vztyk si může usnadnit opřením rukou o zem. Totéž nacvičujeme na opačnou stranu. Celý průběh nácviku je znázorněn v příloze PIII pád vzad se vztykem. Po zvládnutí cvičení začínáme pád ze stoje.

5.5 Obrana proti útočníkovi beze zbraně (úhozům, kopům a pokusům o úchop)

Taktické zásady pro boj s neozbrojeným útočníkem:

- Neustále udržujeme od útočníka výpadovou vzdálenost (tj. nad mezí zásahu).
- V případě zahájení útoku se snažíme útočníka v pohybu zastavit a vyřadit jej z boje použitím výhodnější zbraně, prostředku nebo technického prvku.
- V případě hodnocení bojové situace jako příliš rizikové obnovujeme výpadovou vzdálenost vhodným manévrováním (odsunem, odkrokem, únikem mimo sféru možného zásahu apod.) a okamžitě vedeme protiútok.
- Vznikne-li nebezpečí z prodlení a není-li dostatek manévrovacího prostoru, je nutno s větším rizikem použít krytu a opět okamžitého protiútku.

Zastavení útoku a uplatnění účinné obrany je vázáno mnoha podmínkami. Jednou ze základních podmínek je dodržet bezpečnou vzdálenost od útočníka, tj. nad mezí zásahu (nad asi 120 cm). V opačném případě, tzn. při útoku provedeném na kratší vzdálenost (pod 120 cm) vzájemného postavení, je účinná obrana problematická a s vyšším stupněm rizika. Důvodem je fyziologicky dané opožděné reagování na útočný podnět protivníka (např. náprah a úhoz rukou, náprah a kop). Proto účinné uplatnění krytu, chvatu či úderu je téměř nemožné (vyjma zkušených a velice dobře trénovaných pracovníků).

Je-li však bezpečná vzdálenost dodržena, tj. postavení je nad mezí zásahu (nad 120 cm), je možno útočnou akci protivníka po jím krácené vzdálenosti (např. výpadem) zrušit odsunem, odkrokem, únikem do sféry ztíženého zásahu apod. Ve vzniklé časové prodlevě jeho nezdařeného útoku lze účinně zaútočit. Jakoukoli formu obrany je třeba chápat jako přípravu a základ vlastního útoku. [3]

Uplatnění obrany proti neozbrojenému a ozbrojenému útočníkovi znamená zjednodušit způsob vyhodnocování dosavadního rizika. Není rozhodující, zda lze rozpoznat, o jaký způsob napadení půjde (zda o pokus uchopit, kopnout či udeřit). Podstatné je rozpoznat skutečný pokus o napadení či pouhou hrozbu. Zahájení útoku je především charakterizováno snahou útočníka zkrátit vzdálenost pod mez zásahu současně s možným uchopením zbraně, verbálním napadením apod. [3]

Obrana proti úhozům

Univerzální obrana proti úhozům různého typu není, jelikož obránce se vždy nachází na různém místě a v jiném čase. Vždy je na obránci, jakou obranu zvolí. Musí vycházet z postavení a vzdálenosti útočníka. Pokud je útočník na hranici výpadové vzdálenosti, musí tuto vzdálenost krátit současně s nápřahem a vedením úderu. Jeho útok zrušíme prodloužením vzdálenosti (odsunem nebo odkrokem). Pokud se obránce nachází v zóně zásahu, musí pomocí odkroku či odsunu přejít do sféry ztíženého zásahu. Jestliže už se útočník chystá k úderu (nápřah), musí obránce zvolit vhodný kryt a následný protiútok. Podle mého názoru se v praxi nejvíc využije obrana proti obloukovému úhozu, jelikož většina útočníků, s kterými se pracovník v PKB setká, nejsou trénovaní a tento úder umí každý, neboť vychází z přirozeného z pohybu těla (facka). Proto obraně proti tomuto úhozu budu věnovat největší část. Z hlediska posloupnosti ze začátku kapitoly, začnu obranou proti přímému úhozu.

Obrana proti přímému úhozu

Nácvik: zaujmeme základní postoj na výpadové vzdálenosti od útočníka. Protivník provede výpad s vedením přímého úhozu pravou rukou. Obránce uniká do sféry ztíženého zásahu s uplatněním vnějšího krytu pro horní pásmo (obr. 9). V časové prodlevě po nezdařeném útoku vede obránce obloukový kop do bérce, kolena nebo stehna. Následuje sražení útočníka na zem a odstoupení pomocí odkroku či odsunu do bojového postoje. Průběh celé série technik je znázorněna v příloze PIII obrana proti přímému úhozu.

Obr. 9 Obrana proti přímému úhozu

Obrana proti obloukovému úhozu

Varianta 1

Nácvik: obrana je vedena ze základního postoje na výpadovou vzdálenost. Útočník provede nápřah na boční úder a následně vede úder po oblouku směrem k obránci. Obránce blokuje úder útočné paže krytem. Okamžitě následuje protiútok úhozem pěstí (dlaní) do obličejové části (do brady, nosu) útočníka. Místo úhozu lze použít kopu kolenem do krajiny břišní či genitálií a následného sražení soupeře a vrácení do bojového postoje. Průběh celé série technik je znázorněna v příloze PIII obrana proti obloukovému úhozu (varianta 1).

Varianta 2

Tato obrana je určena zkušenějším (trénovaným) pracovníky. Je rychlejší a efektivnější, jelikož obránce nečeká na provedení úderu, ale blokuje úder již v pozici nápřahu, a to zkrácením vzdálenosti s krytem (viz nácvik). Následný úder, který směřuje ze strany obránce, má větší razanci, nýbrž tvrdost úderu nevyhází pouze z rotace trupu (viz varianta 1) a váhy ruky, ale do součtu sil se zapojuje i váha těla, a to přenesením váhy z pravé nohy na levou. Podmínkou je správné provedení techniky. A proto tuto obranu zařazují do druhého stupně výcvikového plánu.

Nácvik: obrana je vedena ze základního postoje na střední vzdálenost, tj. asi 40 až 50 cm. V okamžiku nápřahu k úhozu provede obránce výpad levou nohou šikmo vpřed se současným blokováním útočné paže krytem (obr.10). Okamžitě následuje protiútok

úhozem pěstí (dlaní) do obličejové části (do brady, nosu) útočníka. Místo úhozu lze použít kop kolenem do krajiny břišní či genitálií a následně srazit protivníka. Viz příloha PIII obrana proti obloukovému úhozu (varianta 2).

Obr. 10 Obrana proti obloukovému úhozu

Obrana proti kopu

Kopnutí je vzhledem ke své účinnosti a dosahu zvláště nebezpečným útokem. Jakékoliv pokusy o krytí a uchopení nohy obvykle nejsou úspěšné a zvyšují riziko následného útoku např. úderem pěstí do obličeje, proti kterému už se nestačíme ubránit. Jednoduché řešení tohoto napadení opět spojujeme se zrušením útočné akce odsunem nebo odkrokem. Vlastní obranu kopem dopředu provádíme ve chvíli, kdy protivník na útočící nohu dostoupil (tedy po jeho nezdařeném útoku ve vzniklé časové prodlevě).

Obrana proti přímému kopu

V případě, kdy je útok kopem dostatečně signalizován velkým nápřahem (či zjevnou přípravou - nakročením) a není předpoklad fingované akce (nebo např. v afektu zuřivosti), přeneseme obránce váhu těla na vzdálenější nohu a vede brzdný kop stranou (stop - kop) proti bérce (na holeň) útočící nohy (viz příloha PIII obrana proti přímému kopu).

Když nemůžeme odstoupit do bezpečné zóny, je za námi nějaká překážka, nezbude nám nic jiného, než zkrátit vzdálenost a tím nenechat soupeře dokončit naplánovaný útok. Návčik: kope-li opět útočník pravou nebo levou nohou, pak je možno uniknout vně vedeného kopu, tj. do sféry ztíženého zásahu. Při dostupu útočníka po nezdařilém útoku ho proslápneme v podkolení se současným stržením vzad (obr. 11).

Obr. 11 Prošlápnutí v podkolení se současným stržením

Obrana proti obloukovému kopu krytem

Nácvik: ze základního postavení na výpadové vzdálenosti provede obránce po zachycení pokusu o kop únik do sféry ztíženého zásahu. Vnější krytem pro spodní pásmo odrazí kop stranou, čímž do jisté míry naruší útočnickovu stabilitu. Z tohoto postavení lze uplatnit protiútok úhozem dlaní, pěstí do hlavy nebo do krku, popřípadě protiútok kopem stranou do podkolení, apod. A následně sražení útočníka na zem. Celý průběh nácviku je znázorněn v příloze PIII ochrana proti obloukovému kopu krytem.

Obrana proti kopu krytem s sebou nese, vzhledem k jeho velké dynamice, značné riziko. Proto je třeba chápat tento způsob obrany jako nouzové řešení, kdy není možno k zachycení kopu použít např. tonfu či obušek.

Obrana proti postupujícímu útočnickovi

Útočník postupuje často dopředu, aniž by provedl jakoukoli účinnou útočnou akci. Tu lze obvykle očekávat až ze střední vzdálenosti (z cca 50 cm). Obránce opět reaguje na přiblížení útočníka odsunem nebo odkrokem. Protože však u protivníka nedošlo k útlumu (útočná akce dosud nevyzněla do prázdna, jeho postup dopředu je rychlý a není obvykle dostatečně potřebná vzdálenost pro obranný kop vpřed), praktikujeme proto brzdňý kop stranou. Opět zde platí pravidlo: levý střeh - brzdňý kop levou nohou, pravý střeh - brzdňý kop pravou nohou.

Brzdňý kop stranou ve spojení s odsunem nebo odkrokem nemá takovou účinnost, aby bezpečně útočníka vyřadil z boje. Z toho důvodu musíme být připraveni na

pokračování v boji. Po krátkém brzděném kopu se vracíme do výchozího postavení s bezpečným odstupem. Jestliže protivník hodlá útočit dále, využijeme jeho částečného otřesu (výpadku z rytmu) a okamžitě vedeme kop vpřed, který má již dostatečnou účinnost.

Po zásahu útočnickovy nohy brzděným kopem postupujeme útočící nohou do strany místo dozadu, a tak zůstáváme ve střední vzdálenosti. Okamžitě vedeme přímý úder pěstí na krajinu břišní nebo dlaní do brady útočnicka.

5.6 Obrana proti ozbrojenému útočnickovi

Obrana proti útočnickovi ozbrojenému holí (obuškem)

Taktické zásady pro boj s útočnickem ozbrojeným holí (obuškem), nebo podobným předmětem:

- Nemá-li útočník zbraň (např. hůl, sklenici) zcela připravenou nebo pokud provádí výrazný nápřah, okamžitě zkrátíme vzdálenost k útočnickovi, abychom mohli použít některý z technických prvků, např. úder, kop kolenem, chvat. Pokud to situace dovolí, spojíme tuto volbu s taktickým prvkem blokování zrakových vjemů.
- Když je útočník připraven k útoku, provedeme odpoutání jeho pozornosti za účelem získání výhodnější zbraně nebo prostředku, případně získání výhodnějšího postavení v terénu (úzká chodba, dveře, strom, sloup apod.), udržujeme výpadovou vzdálenost (s ohledem na dosah útočnickovy zbraně) a v případě nápřahu nebo poklesu jeho pozornosti útočíme podle zásad z předcházejícího bodu.

Nácvik: obránce zaujímá základní postoj, útočník se chystá k útoku, provede nápřah. Obránce provádí krácení vzdálenosti výpadem se současným krytem levou paží. Po zablokování hole (sklenice) vede obránce útok přímým úderem pěstí (otevřenou dlaní) na hlavu soupeře (bradu, nos) (obr.12), následuje kop kolenem do oblasti genitálií a sražení útočnicka na zem. Obránce provede odkrok či odsun a vrací se do bojového postoje. Celý průběh nácviku je znázorněn v příloze PIII obrana proti útočnickovi ozbrojenému holí.

Obr. 12 Blokování sklenice s přímým úderem

Obrana proti bodné zbraní

Pokud jde o jakýkoliv útok bodnou zbraní (ať dlouhou či krátkou), zařazujeme jej do kategorie nebezpečných způsobů napadení. Jakékoliv zaváhání, nedůslednost, nedůraznost a nepřesnost v uplatnění účinné obrany zvyšují riziko vážného poranění nebo i usmrcení. Proto jej do samostatného výcvikového plánu pro PKB nezařadím, zmíním se jen teoreticky. Návuk vyžaduje dlouhodobý trénink, především by byl vhodný pro členy ZJ. Obrana je nejefektivnější za použití vhodné zbraně (palná zbraň, obušek, slzný sprej,...). Za těchto okolností lze uplatnit obranu s pozitivním výsledkem.

Taktické zásady

Taktické zásady pro vedení boje s útočníkem ozbrojeným bodnou zbraní (připravuje-li se útočník k útoku se zbraní v ruce):

- Udržovat od útočníka vzdálenost v základním postoji za mezí zásahu;
- Snažit se získat výhodnější zbraň, např. klacek, kámen, popřípadě prostředek k blokování zrakových vjemů (hrst písku, hlíny, pevný předmět denní potřeby apod.) a výhodnější postavení v terénu (nad útočníkem, využití překážek, které útočníka zastavují v postupu — popelnice, strom, sloup, dopravní značka apod.);
- Využít krytu (rizikový technický prvek, který použijeme po vyčerpání všech ostatních možností) a okamžitého protiútku úderem (kopem nebo úhozem), porazem a v závěru pákou, jež slouží k omezení a zrušení útočnickovy pohybové aktivity.

Obrana proti ohrožování krátkou střelnou (palnou) zbraní

Střelná (palná) zbraň je v běžných podmínkách nejúčinnějším prostředkem pro vedení boje s jednotlivci nebo malými skupinami. Na delší vzdálenosti (např. 3-5 m) je obrana proti střelné zbraně nereálná, pokud útočník zbraň ovládá, správně nasměruje a je připraven k jejímu okamžitému použití (výstřelu). Možnost uhnutí a skrytí se za nějakou překážku patří spíše do světa filmové fantazie s dobrodružnou (akční) tematikou. Určitou možnost obrany máme pouze tehdy, jestliže úmyslem protivníka není ihned vystřelit, ale jen zastrašit nebo zbraní blokovat (stále ohrožovat). Jak zkušenost a praxe ze skutečných případů ukázala, k výstřelu dochází většinou tehdy, dojde-li u útočníka k pocitu ohrožení nebo je u něho vyvolána instinktivní úleková reakce. [1]

Zásadní podmínkou pro uplatnění účinné obrany proti namířené střelné zbraně je zkrácení vzdálenosti směrem k útočníkovi, a to pod mez zásahu, tj. pod cca 120 cm. Z této vzdálenosti je možno uplatnit účinnou obranu s téměř 100% jistotou na úspěch. Je prokázáno, že útočník vystřelí nejdříve, a to při vysoké koncentraci pozornosti na ohrožovaného za cca 0,2 s od počátku příjmu signálu o svém ohrožení (jde o fyziologicky dané opožděné reagování na podnět - v našem případě na obranný pohyb), a to i v případě, že obranu (ze strany napadeného útočným zásahem ve smyslu obrany) očekává. Jeho přesvědčení o své momentální převaze obvykle způsobuje takovou jistotu v jeho jednání, že se jeho reakční doba na obranný pohyb prodlužuje až na cca 0,4 s. Přesto zmíněné 0,2 s jsou dostatečně dlouhou dobou pro to, aby se obránce přemístil do sféry ztíženého zásahu (tj. vždy přes ruku se zbraní - např. drží-li útočník zbraň v pravé ruce, pak se obránce musí přemístit mimo její ústí vlevo) se současným vychýlením zbraně z původního směru. [1]

Taktické zásady

Taktické zásady pro vedení boje s útočníkem ozbrojeným krátkou střelnou (palnou) zbraní:

- Nemá-li zbraň útočník zcela připravenou (teprve se jí snaží uvolnit), je třeba vést okamžitě vlastní útok krácením vzdálenosti pod mez zásahu, zachycením a blokováním ruky se zbraní ze sféry ztíženého zásahu. Následuje účinná sebeobránná technika (např. krátká páka na zápěstí).
- Jestliže již útočník zbraní ohrožuje, je třeba si vytvořit podmínky pro uplatnění taktického prvku „využití prodlevy v útočnickově akci“, a to úpravou výhodné

vzdálenosti a uklidněním útočníka. Při použití účinné techniky je nutno neustále blokovat ruku se zbraní.

- S touto praxí nikdy nespojujeme další taktické prvky, abychom nevyvolali útočníkův úlek (pocit ohrožení), a nedošlo tak k předčasnému výstřelu.

5.7 Obranné situace s trvalým kontaktem

Obrana proti stejnostrannému úchopu za paži

Způsob nácviku základní modelové situace při atakování pravé paže obránce levou útočnickovou paží úchopem shora. Při tomto úchopu zpevníme paži napnutím prstů, dlaň vytočíme směrem dolů a provedeme výpad pravou nohou šikmo vpřed. Při otáčení se na špičce pravé nohy levou nohu zasunujeme vzad. Paži vyprošťujeme tak, že její loket přibližujeme k lokti útočnickovy paže (viz příloha PIII obrana proti stejnosměrnému úchopu shora). V závěrečné fázi obrany se obránce pomocí odkroku ocitá ve sféře ztíženého zásahu. Při fyzickém nepoměru ve prospěch útočníka je možno vyproštění dosáhnout za pomoci druhé paže (obr.13).

Obr. 13 Vyproštění pomocí druhé ruky

Druhá varianta: atakování pravé ruky obránce útočníkem jeho levou rukou úchopem zdola.

Nácvik: zpevníme paži napnutím prstů a vytáčíme ji dlaní vzhůru. Pravou nohu přesouváme vzad a dynamicky vytahujeme zpevněnou paži směrem doprava (příloha PIII obrana proti stejnosměrnému úchopu zdola).

Obrana při různostranném úchopu za paži

Nácvik modelové situace, kdy útok je veden pokusem o úchop pravou rukou za pravé zápěstí shora: uvolnění atakované paže (pravé zápěstí) provedeme vytržením z úchopu za pomoci druhé ruky se současným vytočením vlevo (příloha PIII obrana při různostranném úchopu za paži).

Druhá varianta: útok je veden opět pokusem o uchopení pravého zápěstí tentokrát zdola. Atakované zápěstí vytáčíme vzhůru se současným jeho uchopením vlastní levou rukou. Krátkým trhnutím se vyprostíme s opětovným vytočením celého těla vně.

Obrana proti úchopům za oděv

Úchopů za oděv může útočník využít jednak k pouhému zastrašení, tj. jako důraznějšího prostředku a doplnku k vyhrožování, jednak k zahájení dalšího tvrdšího útoku.

Rychlým zhodnocením vzniklé situace a předvídáním způsobu útoku lze předejít dalšímu napadení vlastním účinným protiútokem.

Obrana při úchopu za rukáv

Způsob nácviku základní modelové situace obrany proti úchopu za rukáv ve výši lokte: po úchopu útočnickovou levou rukou za pravý (bližší) rukáv obránce je možno rukáv vytrhnout z úchopu vedením obloukového švihů pravé paže zdola nahoru a z vnější strany dovnitř (obr.14). Současně s touto technikou přesuneme (zakročíme) levou nohu obloukem vzad a vytočíme trup vlevo. Průběh celé situace je zachycen v příloze PIII obrana při úchopu za rukáv. Tato modelová situace ukazuje zásah proti stejnostrannému úchopu za rukáv. Proti různostrannému způsobu je možno využít rovněž této techniky (úchop pravou rukou za pravý rukáv). V případě, že uchopení za rukáv slouží k přitažení a vedení dalšího útoku, např. úhozem do obličeje, přemístíme levou nohu vzad a vedeme kop stranou do kolena útočníka.

obr. 14 Obrana při úchopu za rukáv

Obrana proti úchopu za límec jednou rukou

Způsob nácviku základní modelové situace obrany proti úchopu za límec s univerzálním použitím proti všem úchopům za límec, s následným pokusem o úhoz:

- Protivník zahájí útočnou akci úchopem za límec a přípravou k úhozu.
- Okamžitě blokuje (zeslabení a zpomalení úhozu) pravou paži útočnicka v jeho rameni úhozem vlastní levou rukou (dlaní, pěstí), dbát musíme na řádné vytočení trupu.
- Přitahujeme útočnicka a současně vedeme kop kolenem do krajiny břišní, nebo do krajiny genitální.
- Sražení útočnicka a vlastní odsun do bojového postoje

Blokování útočnickovy paže v rameni protiúderem má univerzální charakter a vždy zpomaluje dynamiku úhozu, nebo úhoz zastavuje mimo zásahovou plochu. Blokování je použitelné bez ohledu na to, zda útočnick provádí úhoz obloukem s velkým náprahem nebo úhoz spodní (háček, zvedák). Blokování paže současně plní roli krytu. Jiná varianta je zaznamenána na v příloze PIII obrana proti úchopu za límec jednou rukou.

Obrana proti úchopu za oděv oběma rukama

Způsob nácviku základní modelové situace: útočnick uchopí oběma rukama tričko obránce ve výši prsou, přitahuje jej k sobě a zdvihá na špičky. Zachycením útočnickových loktů a přemístěním pravé nohy vzad dosáhneme větší stability proti případnému

odstrkávání nebo vychylování (obr.15). Současně si tím připravujeme obranný zásah vedení kopu kolenem do krajiny břišní či do krajiny genitálií a následného stržení útočníka na zem, obránce se vrací do bojového postoje. Průběh nácviku je zachycen v příloze PIII obrana proti úchopu oběma rukama. Ve vzájemném postavení na distanci, tj. při natažených pažích nebo velkém výškovém nepoměru, lze kop kolenem nahradit kopem špičkou boty.

obr. 15 Dosažení stability proti případnému odstrkávání nebo vychylování

Obrana proti úchopu za trup (obejmutí)

Obejmutím útočník většinou sleduje vedení dalšího útoku, tj. zdvižení a hození napadeného na zem, povalení a pokračování v boji na zemi apod.

Útok obejmutím může být veden zepředu, ze strany a zezadu. U pracovníků v PKB by nemělo dojít k úchopu zepředu, ať už přes ruce, nebo pod ruce. Jelikož by měli zaujímat základní postoj a předvídat danou situaci, mohlo by se stát, že je někdo chytne zezadu. Pro praktikování úspěšné obrany je rozhodující poloha rukou napadeného (obránce) - jsou-li volné a lze-li jimi manipulovat (obejmutí pod rukama), anebo nejsou-li volné a jsou obejmutím sevřeny (obejmutí přes ruce).

Obrana proti obejmutí pod ruce

Výsledkem tohoto útoku bývá opět snaha o zvednutí napadeného, popřípadě jeho prolomení a hození na zem. Obrana je založena na opakovaných úhozech lokty do obličejové části nebo hlavy útočníka. První úhoz loktem vyvolává útočnickou instinktivní úlekovou reakci a úhyb hlavy mimo sféru zásahu. Bezprostředně následující úhoz druhým

loktem bolestivě zasahuje jeho obličej, popřípadě nos, spánek, ucho apod. Viz příloha PIII obrana proti obejmutí pod ruce. Dále může následovat nějaká páka na prsty.

Nácvik: útočník obejmje napadeného zezadu pod rukama a záklonem se snaží jej zdvihnout ze země. Obranný úhoz loktem je veden z jedné strany (v našem případě z levé). Tomuto úhozu obvykle útočník uhne, avšak uhýbá do dráhy úhozu druhým loktem. Následuje vyproštění a odstup obránce za mez zásahu do bojového postoje. Podle vzniklé situace volí obránce další druh obrany (kop, úder, sražení,...).

Obrana při obejmutí přes ruce zezadu

Obranu lze praktikovat ve více variantách podle dané situace: úder hlavou vzad a následným kopem patou, chodidlem vzad vzhůru do oblasti genitálií, jednak při úchopu pouze přes ramena, vytočením boků stranou a úderu loktem do krajiny břišní (solária plexus) nebo úhoz do rozkroku útočníka. Celá série nácviku je zachycena v příloze PIII obrana při obejmutí přes ruce zezadu.

Obrana proti úchopům za hlavu a krk

Při napadení krku platí základní a univerzální obecně platná zásada: **okamžitě zpevnit šíjové svalstvo a přitisknout bradu pevně na prsa se současným zdvižením ramen.** Tento obranný reflex zabezpečí prvotní krytí hrtanu, chrupavky štítné a krčních tepen před poškozením.

Obrana proti rdoušení zezadu prováděnému bicepsovým shybem (kravata)

Proti tomuto způsobu napadení je nutno zahájit okamžitou protiakci a nedopustit, aby nás útočník zaklonil, popř. ustoupením donutil k sedu na zem. V případě takového záklonu by bylo zcela nemožné se opět vzpřímit a pokračovat ve vyproštění z úchopu. Znamenalo by to jednak překonat sílu a jednak hmotnost protivníka a pro obránce je to krajně nevýhodného postavení. Pokud by přesto došlo k takovému záklonu, pak je nutno okamžitě vyhmátnout některou bolestivou sféru či místo útočnickova těla (např. rozkrok) a způsobit mu tak pronikavou bolest. Obranu lze řešit porazovou technikou všeobecně známou ze sportovního juda (např. přehozem ramenním - seoi - nage, nebo nadrazem hýžděmi - curi - komi - goši).

Nácvik: obránce si stoupne do základního postoje (levý střeh), útočník mu zezadu nasadí tzv. "kravatu". Obránce zpevní šíjové svalstvo (brada na prsa), jednou rukou chytí ruku útočníka (zmírnění škrcení), druhou vede úder loktem dozadu, nejlépe do genitálií

útočníka (tzv. navolnění), následuje snížení těžiště se současným přemístěním pravé nohy vzad (plynulé provedení), dále následuje úchop se současným přehozem soupeře přes pravé rameno. Konečná fáze po dopadu útočníka na zem může mít mnoho podob, např. blokování na zemi pomocí pákové techniky, viz dále.

obr. 16 Obrana proti rdoušení zezadu prováděnému bicepsovým shybem (kravata)

Obrana při úchopu za vlasy

Cílem úchopu za vlasy je především působit bolest a pokračovat v dalším útoku, např. ve stažení napadeného na zem. Obrana spočívá v pevném zachycení útočnickovy paže za předloktí (zmírnění tahu za vlasy) a v kopu do bérce nebo jeho kolena.

V případě pozdního reagování na útok, tah za vlasy vede k předklonu a znemožní obranu kopem. Úchopem v zápěstí útočné ruky (přitisknutím oběma dlaněmi k vlastní hlavě), rychlým předklonem a ustoupením vzad je útočník donucen k pádu na zem, viz příloha PIII obrana při úchopu za vlasy.

5.8 Páčení

Různé druhy pák jsou především používány při stálém kontaktu se soupeřem. Páka zastavená na hranici poškození kloubu slouží pouze k blokování (znehynění) protivníka, případně k odebrání zbraně. Musíme si uvědomit, že po uvolnění páky je protivník ve většině případů schopen bojovat dále (pokud však nebude mít zábrany psychického charakteru, tzn. že dostane strach z obránce). Značnou výhodou páčení je skutečnost, že kromě působení bolesti blokuje protivníka i mechanicky (pohybově), takže ani při volním překonání bolesti není schopen protivník aktivního odporu. Vzhledem k trvalému kontaktu je možno pákou protivníka blokovat delší dobu. Páčení má však také některé závažné nedostatky:

- Vyžaduje poměrně dlouhodobý nácvik a přesnost provedení
- Obvykle nelze překonat abnormální fyzický nepoměr (tzn. především u žen musíme volit jiný druh výcviku, zaměřit se především na úderovou techniku a práci se zbraní, obuškem,...)
- Při navazování kontaktu musíme často projít pásmem možných úderů a kopů protivníka
- Nehodí se pro boj se skupinou osob

Platí pro všechny páky bez rozdílu. Pro jejich nasazení je důležité využít určité nepřipravenosti a momentu překvapení protivníka, ho dosáhneme především tzv. „navolněním“, fiktivním útokem úderem (například úder dlaní do obličeje). Soupeři, očekávajícímu útok, prakticky páku nasadit nelze.

Páka na ruku (lámání zápěstí)

Je to jedna z mála pák, kterou je možno v poměrně krátkém čase nacvičit. Přitom je účinná a ze všech pák nejméně choulostivá na nepřesnost v provedení, tzn. že i při nedokonalém nasazení, je účinná. Proto je velice využitelná v profesní obraně pracovníka v PKB. Lze jí využít jak k odebrání zbraně z postavení ve sféře ztíženého zásahu, tak i k prostému povalení soupeře na zem, či k vedení.

Nácvik : soupeři se postaví proti sobě na vzdálenost jednoho kroku. Figurant předpaží mírně ohnutou levou paži, ruku otevřenou dlaní proti svému obličejí. Uchopíme pravou rukou jeho zápěstí tak, že palec položíme na hřbet jeho ruky mezi druhý a třetí kloub a prsty zachytíme do jeho dlaně. Obdobně provedeme úchop levou rukou. Malíčky jsou položeny v ohybu soupeřova zápěstí. Obloukovým pohybem vně jeho ruky, tj. do naší pravé strany, obracíme soupeřovo zápěstí dlaní k zemi (obr.17). Současně táhneme jeho ruku k našemu pravému boku. Spolu s tím vytáčíme tělo doprava a zakročíme pravou nohou. Tlak v soupeřově zápěstí vede k jeho pádu na zem. Na zemi fixujeme loket protivníkovy paže zakleknutím a držíme páku na hranici poškození kloubu.

obr. 17 Páka na ruku (lámání zápěstí)

Tato páka na ruku musí být nasazována vždy tak, aby rychlost vedení soupeřova zápěstí k zemi byla nepatrně vyšší než schopnost jeho těla poddat se páce a lehnout si na zem. Je-li rychlost páky podstatně vyšší (je nasazena trhem), téměř vždy dojde k porušení soupeřova zápěstí (zvláště při překvapivém nasazení na nezpevněné zápěstí).

Páka na loket

Páka na loket je jednou ze základních a mnohostranně použitelných pák. Lze jí využít především k blokování soupeře při předvedení a vyvedení, odzbrojování apod. Dělíme ji na dva základní typy dle způsobu provedení a jejího funkčního působení

- průlom lokte zdola (o rameno a předloktí) (obr.18)
- průlom lokte dlaní (shora nebo ze strany) (obr 19)

obr. 18 Průlom lokte zdola

Na loketní kloub lze působit prolamováním, zkrucováním nebo ohýbáním přívratem. Pro potřebu profesní obrany upřednostňuji především prolamování loketního kloubu.

obr. 19 Průlom lokte dlaní

Páka v rameni

Ramenní kloub lze páčit vykrucováním, zkrucováním a prolamováním. Nejčastěji používaný způsob je vykrucování a zkrucování.

Zkrucování ramena lze použít především při předvádění a znehybňování (blokování) na zemi (obr.20).

obr. 20 Páka v rameni

Páka na nohu

Využitelnost této páky je především při blokování soupeře na zemi současně s poutáním. Jeden ze způsobů je znázorněna obr. 21 (páka v koleni). Použití této páky zaručuje zrušení jakéhokoliv akceschopnosti a pohybové aktivity protivníka a jeho podvolení se prováděnému úkonu.

obr. 21 Páka na nohu.

5.9 Mimopostojový boj

Mimopostojový boj je bojová situace, kdy soupeři, nebo jen jeden z nich, nestojí na nohou, ale dotýkají se země i jinou částí těla, případně sedí, leží, klečí apod. V praxi by k takové situaci u pracovníků PKB nemělo dojít, jelikož se předpokládá, že pracovník v PKB je vycvičen takové situaci předejít pomocí dobře míněné obrany (odsun, kop, úder, ...). Ale při pouličních rvačkách končí 90% boje na zemi, proto není špatné umění boje na zemi ovládat.

Taktické zásady pro vedení mimopostojového boje a některé obranné techniky

- a) Obránce leží na zemi a útočník stojí:
- Pokud se obránce dostane na zem, snaží se co nejrychleji dostat na nohy. Nikdy nevstává směrem k soupeři, hrozil by další útok, ale snaží se vstát bokem, aby byl mimo oblast zásahu. Zkušenější pracovníci můžou použít kotoulu vzad se vztykem.
 - Pokud už mi situace nedovolí vstát, obránce zaujme polohu (obr.22) téměř na boku, ruce jsou v poloze jako u bojového postoje, mají za úkol chránit hlavu, žebra, játra,... nohy pokrčeny u sebe, jedno chodidlo vodorovně se zemí, druhé směrem k útočníkovi; jakmile se útočník přiblíží na dosah kopu, trčíme hranou boty proti jeho kolenu nebo bérce (příloha PIII mimipostojový boj). Vstávání je možno pouze po kopu, nebo je-li útočník dostatečně vzdálen.

obr. 22 Útočník stojí na zemi, obránce leží

b) Obránce i útočník jsou na zemi:

Převážně zasahujeme nejcitlivější místa (využití hmatů a bolestivých uchopení), kombinujeme s krátkými, tvrdým údery. Má-li útočník zbraň, je třeba blokovat nejprve ruku se zbraní. Odebrání je provedeno buď pákou nebo úderem druhou rukou, jestliže se dostaneme útočnickovi na záda, můžeme nasadit tzv. rdoušení předloktím (kravatu).

c) Útočník leží a obránce stojí

Nepřibližujeme se k útočnickovi, abychom byli v oblasti zásahu, jsme ve vzdálenosti, abychom byli schopni včas reagovat na pokus o vstání útočníka. Nejvýhodnější je použít k jeho atakování jakékoliv zbraně (např. k úderu), beze zbraně praktikujeme kop bez ohledu na kryt protivníka. Jestliže je nutno přistoupit k útočnickovi, pak je výhodnější nechat jej vstát. V poloze „na čtyřech“ vedeme kop nebo tvrdý úder, pokud to není bezpodmínečně nutné, nejdeme za protivníkem na zem.

5.10 Situační přepad a přepad ze zálohy

Taktické zásady

Přepad provedený proti druhé osobě či více osobám zcela vybočuje z mezí nutné obrany a je vždy motivován jinými zájmy a posláním (obvykle „nízkými pohnutkami“ a následnou trestnou činností, jako je např. snaha o fyzickou likvidaci, loupež, znásilnění, rvačku, ublížení na zdraví apod.).

V práci je uveden pouze přepad situační. Napadený o přítomnosti útočníka ví, ale nepředpokládá, že by mohl být fyzicky napaden. Při splnění několika základních podmínek a použití účinných technik máme prakticky stoprocentní jistotu, že se útok zdaří. Situační přepad slouží buď k trvalému vyřazení protivníka z boje nebo k jeho blokování (znehynění). Vycházíme z předpokladu, že protivník stojí proti nám čelně. Napadení protivníkem zezadu hraničí s přepadem ze zálohy a obvykle se používá např. k odstranění strážného, získání rukojmí, pro únosy osob či k fyzické likvidaci. [1]

Taktické zásady pro vedení situačního přepadu:

Zdržet se veškerého jednání a gest, která by mohla naznačit (signalizovat) zahájení útočné akce. Pokud probíhá vhodná činnost (diskuse), pokračovat v ní a ve vhodném okamžiku zaútočit. Přepad zahajujeme ze střední, či výpadové vzdálenosti. Jako východisko k vlastní akci je možno využít nějaký běžný úkon, např. požádat o oheň, o přesný čas apod. (krátkodobé odvedení pozornosti). I nevhodné postavení protivníka bývá častou příležitostí k zahájení přepadu (reagujeme na situaci, kdy nás útočník nemůže ohrozit – viz kapitola **Zahájení boje**, podle možností lze využít taktických prvků „blokování zrakových vjemů“ a „odvedení pozornosti“. K vyřazení protivníka z boje volíme rychlé a účinné techniky, které vyžadují minimální náprah (signalizace) a přípravu. [1]

Vyřazení protivníka z boje kopem

Používá se tehdy, jestliže není k dispozici žádný pomocný prostředek k blokování zrakových vjemů (např. slzný sprej). Vlastní útok pak spočívá v přesné realizaci základní techniky kopu dopředu viz Kop dopředu. Nebyl-li kop z jakéhokoliv důvodu dostatečně účinný (uklouznutí při výpadu, nečekaný pohyb protivníka apod.), je třeba útok vždy dokončit použitím úderu nebo dalšího kopu a následného sražení. Viz příloha PIII vyřazení protivníka z boje kopem.

Vyřazení protivníka přímým úderem pěstí nebo otevřenou dlaní

Ze střední vzdálenosti (nelze-li účinně využít kopu) je výhodné vyřadit protivníka úderem. Nejrychlejší je úder přímý. Viz příloha P I nejkratší možné trvání jednorázových akcí.

Nácvik: zaujmeme základní postoj, levou rukou získáme pozornost protivníka, okamžitě následuje tvrdý přímý úder do brady protivníka (obr.23). Pokud soupeř nespádl, následuje

sražení či kombinace kolena do břicha či oblasti genitálií a následného sražení (příloha PIII vyřazení protivníka přímým úderem nebo otevřenou dlaní).

obr. 23 Vyřazení protivníka pěstí

5.11 Odváděcí techniky

Z výpadové vzdálenosti a čelního postoje „navolníme“ protivníka úderem spodní části dlaně pravé ruky např. do nosu ve směru zprava doleva. Současně s tím stejnostranně uchopíme vlastní levou rukou zápěstí jeho pravé ruky do štěrbínového úchopu (palec směřuje k němu dovnitř a ostatní prsty jsou přes zápěstí vně). Po vedeném úderu pravou rukou vedeme navolňovací sek malíkovou hranou do ohbí lokte jeho pravé paže a pokračujeme v přitahování bicepsovým shybem této (pravé) paže k sobě se současným přemístěním vedle něj do sféry ztíženého zásahu. Loket atakované paže (pravé) zapřeme shora o své tělo a levou rukou nasadíme účinnou páku na jeho pravé zápěstí. Naše pravá ruka je pak volná pro prohledávání a případné přiložení pout (příloha PIII odváděcí techniky). V příloze PIII odváděcí techniky jsou uvedeny tři varianty odváděcích technik, je na každém pracovníkovi, aby si vyzkoušel všechny, tu která mu bude nejvíce vyhovuje vyhovovat, dále důkladně trénoval a používal ji v praxi.

Blokování vleže

Opět je prohledávaná osoba vleže na břiše a opět je jedna její paže uvedena do polohy dlaní (tedy i loktem) vzhůru. Tentokrát však tuto paži přišlápneme bližší nohou přes kost pažní u těla (u ramene) blokováné osoby. Atakovanou paži ohneme v lokti a opřeme o vlastní holeň (bérec) v našem případě levé nohy. Tato technika způsobuje

bolestivé zkrucování ramenního kloubu. Levou rukou pak můžeme tuto páku v rameni „jistit“ (obr.24) lámáním zápěstí atakované pravé paže. Levou vlastní rukou lze provádět prohledávání. Přišlápnutím kolene vlastní pravé nohy bolestivému zkrucování ramenního kloubu fixované paže protivníka. Ostatní způsoby blokování vleže jsou znázorněny v příloze PIII blokování v leže.

obr. 24 Blokování v leže

Vyvedení a předvedení

Vyvedení a předvedení jsou základními donucovacími technikami. Zvládnutí těchto důležitých a v podstatě finálních zásahových technik a především schopností využít jich svědčí o profesionální připravenosti každého, kdo je oprávněn při výkonu svého povolání, případně mimořádné činnosti, tyto techniky používat. Zachování klidu a veřejného pořádku je mnohdy spojeno s rychlým odstraněním výtržníka, opilé osoby nebo osoby budící veřejné pohoršení, či pachatele trestné činnosti z veřejného prostranství. V těchto případech nacházejí plné uplatnění donucovací technické prvky.

Nejprve, jaký je rozdíl mezi vyvedením a předvedením? Vyvedení lze kvalifikovat jako krátkodobé působení na tělo protivníka (např. vyhmátnutím některého bolestivého místa na jeho těle nebo nasazením chvatu), jehož cílem je odstranit jej co nejrychleji ze střeženého místa, kde pracovník působí (z veřejné místnosti - diskotéky, banky, restaurace, kina, vinárny, z obchodu, ...), kde se dopouští protiprávního či protispolečenského jednání. Většinou jde o takovou činnost, která vyvolává veřejné pohoršení při níž vzniká nebezpečí újmy na životě, zdraví či materiálních škod. Především půjde o opilství, výtržnictví,

rvačku, obtěžování okolí apod. Vyvedení je často prováděno s využitím bolestivého uchopení, hmatu nebo chvatu.

Předvedení slouží k delšímu vedení (eskortování) protivníka, např. na policejní služebnu apod. Na jeho tělo je tedy působeno donucovacím technickým prvkem delší dobu (protivník je tedy déle blokován). Praktikováno je obdobným způsobem jako vyvedení.

Pro průmysl komerční bezpečnosti budeme používat termín „vyvedení“.

Uchopení za horní nebo dolní ret

obr. 25 Vedení za horní ret

Jednoduchou variantou vyvedení je uchopení protivníka za horní nebo dolní ret a jeho „vytažení“ např. z místnosti. Výsledkem tohoto hmatu není mechanické blokování, ale blokování působením bolesti. V případě překonání bolesti by mohl vyváděný chtít fyzicky napadnout pracovníka v PKB, např. pořadatele, ostrahu apod. Proto je třeba k němu přistupovat ze sféry ztíženého zásahu. Ret je možno zachytit v celé šíři úst (nejlépe v koutcích) a silně stisknout mezi vlastní palec a ohnutý ukazovák. Současně s tím jej zkroutit (vlevo nebo vpravo). Viz příloha PIII uchopení za horní ret. Tuto techniku je možno výhodně použít proti osobám se zpomalenou obrannou reakcí (opilci, osoby pod vlivem drogy apod.).

5.12 Vzájemné zabezpečování (ve dvojici, trojici apod.)

Blokování zakloněním - zabezpečovací technika

Toto zajištění využívají především členové zásahových skupin, kteří by měli pracovat minimálně ve dvou. Při kontrole střeženého objektu mohou narazit na nežádoucí osobu a mohlo by dojít k fyzickým útokům ze strany této osoby. Proto je nutno v těchto případech, zejména bezprostředně po zahájení takového útoku, provést obranný zásah, jehož cílem je vzájemné zabezpečení. Technický prvek „blokování zakloněním“ je podle mého názoru dobře uplatnitelný, ale je náročnější na rychlou reakci.

Technické provedení je znázorněno na fotodokumentaci v příloze PIII vzájemné zabezpečování. Prověřovaná osoba tvoří jeden z vrcholů trojúhelníku. Druhé dva vrcholy tvoří členové zásahové jednotky. Pracovník stojí čelně a je ve vzdálenosti nad mezí zásahu. Druhý pracovník zaujal postavení ve sféře ztíženého zásahu od podezřelé osoby. Pokud by došlo k útoku, pak druhý pracovník rychle předpaží levou paži před pravé rameno útočníka, který je ve výpadu. Předloktí pravé paže rychle vsune pod jeho bradu přes krk. Následně, resp. současně s tím, provede rychlý výpad pravou nohou za útočníka, zastoupí jej do mírného stoje rozkročného v postavení zády k němu (udržení vlastní stability) a tlakem pravého předloktí přes jeho krk jej zakloní na svá záda (do pozice ve vlastním předklonu). Nasazené rdoušení způsobí útočnickovu reflexivní snahu se bolesti co nejrychleji zbavit. Proto se oběma vlastníma rukama bude snažit uchopit pracovníkovo pravé předloktí a tlak uvolnit. Takové přemístění jeho rukou však umožní druhému pracovníkovi přiložení pout (obr.26). Druhý pracovník přivolá PČR.

obr. 26 Vzájemné zabezpečování

5.13 Techniky s obuškem

Úhozy obuškem (holí)

Obušek lze použít jen z hlediska nutné obrany a krajní nouze.

Obušky můžeme dělit na pevné a teleskopické, ale jejich technika použití je stejná. Obušky se vyrábějí z polypropylenu, oceli, ... Obušky mají délku 40 až 70 cm a hmotnost by měla být taková, aby se dal dobře ovládat jednou rukou.

Výhodou použití obušku, ve srovnání s úhozem pěstí nebo dlaní je, že úhoz obuškem je tvrdší, prodlužuje dosah úhozu asi o 20 cm, úspěšně jej lze použít proti skupině útočníků, zvyšuje sebevědomí (uživatele) a u útočníka může vyvolat útlum agresivity.

Zásahové plochy

Úhozy by se měly směřovat pouze na svalnatá místa lidského těla. Takto cílené úhozy však vyřazují protivníka z boje pouze krátkodobě, popřípadě vyvolají jeho zastrášení. Proto je třeba využít ve spojení s obuškem další sebeobránné techniky, např. blokování - omezení další pohybové aktivity útočníka. Pracovník v PKB by se měl vyvarovat úhozů obuškem do oblasti hlavy, krku, ledvin. Zásahovými plochami tedy mohou být především hýždě, stehna, paže, horní polovina zad apod.

Úderová plocha

Největší kinetická energie úhozu obuškem se soustředí na jeho konci. Větší razance se dosáhne tehdy, je-li střed úderové plochy mezi 1/4 až 1/3 od volného konce obušku. [3]

Provedení úhozu

Stejně tak jako u úhozu beze zbraně platí i zde zásada beznáprahového a tím nesignalizovaného úhozu obuškem. Jakýkoliv náprah signalizuje úmysl udeřit a současně celou útočnou akci prodlužuje. Náprahu se tedy využívá jako chyby, umožňující úspěšnou obranu. Jako racionální a efektivní se osvědčily celkem tři základní varianty úhozů obuškem — vnějším obloukem, vnitřním obloukem a kryt obuškem. [3]

Úhoz obuškem vnějším obloukem

Tento úhoz lze úspěšně uplatnit především proti napadení skupinou osob.

Nácvik: obušek uchopíme do pravé ruky (levák do levé) a zaujmeme základní postoj. Levou nohou provedeme výpad šikmo vpřed. Ruka s obuškem se vytáčí dlaní vzhůru. Současně se předsunuje levá ruka otevřenou dlaní vpřed do výše obličeje protivníka (odvedení pozornosti od pravého záměru úhozu obuškem). Úhoz zahajujeme pohybem pěsti šikmo vzhůru a zakončujeme dynamickým švihem zápěstí. Během vedení úhozu vytáčíme celý trup doleva a přenášíme těžiště na předsunutou nohu. Rotace trupu je důležitá k tvrdosti úhozu a dosahu úhozu. Chodidla zůstávají celou plochou na zemi. Předsunutá ruka se v průběhu úhozu stahuje k bradě. Průběh nácviku je znázorněn v příloze PIII úhoz obuškem vnějším obloukem.

obr. 27 Úhoz obuškem vnějším obloukem

Prodloužení dosahu úhozu docílíme výpadem pravou nohou vpřed. Tato technika úhozu částečně snižuje razanci a zhoršuje i možnost kombinace na další úhoz (např. v kombinacích úhozu v boji se skupinou osob).

Úhoz obuškem vnitřním obloukem

Rovněž tento úhoz má charakter útočný a lze jej opět úspěšně uplatnit v boji se skupinou osob.

Nácvik: obušek uchopíme do pravé ruky a zaujmeme základní postoj. Levá noha je předsunuta. Podle pozice útočnicka provedeme buď úhoz z místa, nebo pravou nohou provedeme výpad, chodidla jsou asi 60 cm od sebe a ruku s obuškem přemístíme před levý kyčel. Současně předsuneme levou paži otevřenou dlaní před obličej protivníka. Úhoz zahájíme pohybem lokte vpřed, ale současným natažením paže. V poslední fázi úhozu vedeme dynamický švih zápěstím za současného vytáčení trupu vpravo. Těžiště je přeneseno na předsunutou nohu. Současně s vedením úhozu se levá ruka sevřená v pěst stahuje k hlavě. Levá paže plní v průběhu úhozu několik funkcí, v počáteční fázi úhozu poutá pozornost protivníka, zastavuje útočnicka v postupu; přitažením k bradě zpevňuje celé tělo, v kontaktu s útočnickem jej odtlačuje a vytváří tak prostor k vedení úhozu.

Kryt obuškem

Obranným technickým prvkem je použití obušku k vykrytí úhozu se zbraní i beze zbraně, k vykrytí pokusu o úchop, kop apod.

Nácvik: ze základního postoje provedeme levou nohou krok vzad se současným vytočením těla vlevo a vedením obušku ve směru kopu útočnicka (obr. 28). Po ukončení úhozu srazíme útočnicka na zem, nebo se vrátíme zpět do základního postoje, abychom byli schopni co nejefektivněji reagovat na další útok.

obr. 28 Kryt obuškem

5.14 Závěr

Cílem této kapitoly bylo seznámit čtenáře s problematikou výcviku v profesní obraně v PKB. Zařadil jsem zde obranné a útočné techniky, které se v praxi nejčastěji objevují.

6 DVOUSTUPŇOVÝ VÝCVIKOVÝ PLÁN V PROFESNÍ OBRANĚ

Výcvikový plán jsem rozdělil na dva stupně, základní a vyšší úroveň. Základní stupeň by měl absolvovat každý pracovník v PKB, a to nejen pro zlepšení prestiže svého zaměstnavatele, ale hlavně pro svou vyšší odbornost. Z vlastních zkušeností mohu posoudit, že absolvování libovolného bojového výcviku zvyšuje sebevědomí. Někdy jsou to pocity mylné, ale nabyté zkušenosti jsou aplikovatelné i v reálném životě.

I kdyby absolvování výcviku v profesní obraně vedlo jen k úspěšné sebeobraně před nepřítelným zákazníkem, je možné tento výcvik hodnotit pozitivně. Z osobních zkušeností v sektoru průmyslu komerční bezpečnosti mohu soudit, že nemalá část pracovníků v PKB by nebyla schopna se účinně bránit, natož tak zajistit zájmy svého klienta. Proto si myslím, že investování do výcviku v profesní obraně od zaměstnavatelů je opodstatněné.

Každá funkce v PKB má samozřejmě jiné nároky na složení výcviku, a tudíž je jen na vedoucích pracovnících, aby zajistili podle svých zkušeností a nároků odpovídající výcvikový plán. Vodítkem jim může být zde navržený vzor. I na základě svých zkušeností z praxe jsem ve svojí práci zmínil všechny základní techniky využitelné v obecném sektoru PKB. Specialisté (bodyguarding,...) v PKB musí mít individuální plán.

Základní úroveň je určena zaměstnancům pohybujícím se ve všech sektorech PKB (viz první kapitola).

Druhý stupeň je pro konkrétní profese v PKB, které požadují vyšší odbornost, jako jsou například členové zásahových jednotek, detektivové na hotelech, obchodech, ostraha v kasinech, hernách, obchodních centrech, diskotékách, sportovních utkáních a dalších.

6.1 Základní úroveň

Základní postoj

Bojový postoj

Pohyb

- Odsun (do boku, dozadu, dopředu)
- Odkrok

Údery

- Přímý úder – direkt
- Úder otevřenou dlaní
- Boční úder – hák
- Úder UKAKEN UCHI
- Úder loktem

Kopy

- Kop dopředu
- Kop obloukový
- Koleno

Pády

- Pád na bok
- Pád vpřed
- Pád vzad

Obrana proti

- Přímému úhozu
- Obloukovému úhozu
- Kopu
- Postupujícímu útočnickovi
- Proti holi, či podobné zbrani (láhev)
- Útočnickovi ozbrojenému krátkou bodnou zbraní (teoreticky)
- Ohrožování krátkou střelnou zbraní (teoreticky)

Obranné situace s trvalým kontaktem

- Obrana proti stejnosměrnému úchopu za paži (shora, zdola)

- Obrana proti různorodému úchopu
- Obrana proti úchopu za rukáv
- Obrana při úchopu za vlasy

Páčení

- Páka na ruku (lámání zápěstí)

Mimopostojový boj

- Obránce leží na zemi a útočník stojí

Situační přepad

- Vyřazení protivníka z boje kopem
- Vyřazení protivníka přímým úderem pěstí, či otevřenou dlaní

6.2 Druhý stupeň

Druhý stupeň se skládá ze základního stupně plus dalších technik uvedených níže.

Kop stranou brzdny

Pád vzad se vztykem

Obrana proti

- Obloukovému úhozu varianta B
- Přímému kopu
- Obloukovému kopu krytem
- Obrana proti útočníkovi ozbrojenému obuškem, nebo jiným předmětem s podobným stylem útoku (láhev, hůl,...)

Obranné situace s trvalým kontaktem

- Obrana proti úchopu za límec jednou rukou
- Obrana proti úchopu za oděv oběma rukama
- Obrana proti úchopu za trup (obejmutím) pod ruce zezadu
- Obrana proti úchopu obejmutím přes ruce zezadu
- Obrana proti rdoušení zezadu prováděnému bicepsovým shybem (kravata)

Páčení – páky

- Páka na loket
- Páka v rameni
- Páka na nohu

Blokování vleže

Odváděcí techniky pomocí páky

Odváděcí techniky pomocí hmatu

Vzájemné zabezpečování

Techniky s obuškem

- Úhoz obuškem vnějším obloukem
- Úhoz obuškem vnitřním obloukem
- Kryt obuškem

ZÁVĚR

Absence zákona o bezpečnostních službách vede k tomu, že pracovníci v PKB musí být o to více odborně způsobilí, neboť se při výkonu svého povolání často dostávají do krizových situací, a proto musí být po fyzické a psychické stránce zdatní. K jejich odborné způsobilosti by měl do jisté míry pomoci i výcvikový plán, který je zde navržen. Ostraha, ochranka, členové ZJ ,..., mohou při výkonu svého povolání postupovat pouze v rámci §13 trestního zákona – Nutná obrana, §14 trestního zákona – Krajní nouze a podle §76 odst.2 trestního řádu - Zadržení osoby podezřelé. Pracovník působící v PKB se bez základních znalostí těchto paragrafů neobejde, a nemůže tak kvalitně vykonávat svou práci.

Hlavní částí mé práce je poměrně podrobný popis technik s fotodokumentací, které jsem zařadil do výcvikového plánu. Při uplatnění technik ve výcviku je důležité nácvič provádět co možno nejbližší realitě, ale zároveň brát ohled na bezpečnost absolventů. Jedna z nejdůležitějších technik je obrana proti úhozu. Tato, ale i ostatní techniky se musí nacvičovat v určité posloupnosti, nelze proto provést nějaký úkon, jako je třeba úder otevřenou dlaní, a pak zůstat stát na místě. Vždy musí následovat další prvek, jako je kop do oblasti genitálií, další úder, nebo sražení a odstoupení od útočníka za mez zásahu.

Pomocí výzkumu jsem zjistil aktuální situaci odborné způsobilosti pracovníků působících v PKB ve Zlínském kraji. Stanovil jsem si dvě hypotézy, které se potvrdily. První hypotéza potvrdila, že firmy působící v PKB ve Zlínském kraji nekladou důraz na výcvik svých zaměstnanců v profesní obraně. Nicméně situace v regionu je dobrá, jelikož více než 83 % respondentů je ochotno se dále vzdělávat, pokud jim zaměstnavatelé tuto možnost umožní. Což zároveň potvrdilo mou druhou hypotézu.

Pomocí elektronické ankety, jsem zjistil názor veřejnosti na pracovníky v PKB, vzorek se skládal z lidí ve věku od 20 do 40 let. Názor na pracovníky v PKB je z 85 % kladný a jejich práce je považována za důležitou. Respondenti nejčastěji uváděli, že by pracovníci v PKB měli být psychicky odolní a fyzicky zdatní, komunikativní, měli by výborně zvládat stres a správně řešit konfliktní situace, dále pak znát dobře úsek, na kterém pracují.

Výcvikový plán se vyznačuje jednoduchostí a snadným použitím v praxi. Je zaměřen na nejčastěji se vyskytující krizové situace, jako je obrana proti různorodému úchopu za ruku či oděv, obloukovému úderu, kopu, atd. Výcvikový plán, co se týče

technik v obranných situacích, je kompletní, z hlediska celku by měl obsahovat podrobnější části psychologické přípravy a poskytnutí první pomoci, což může být dalším tématem diplomových a bakalářských prací. Při školení těchto sektorů je vždy důležité pozvat odborníka v daném oboru.

Výcvikový plán je vhodný pro cvičitele se základními znalostmi technických prvků. Techniky, které výcvikový plán obsahuje, jsou v této práci jednoduše popsány a doloženy obrazovým materiálem, takže by neměl být problém plán úspěšně aplikovat v praxi.

V době, kdy se čím dál tím víc hovoří o tom, že policie přestane zajišťovat pořádek na sportovních utkáních a sportovní kluby si budou muset zajistit tuto činnost sami, ať už pomocí bezpečnostní agentury, či vlastních zdrojů, vidím i zde možnost uplatnění navrhovaného výcvikového plánu.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

The absence of legislation governing security agencies, results in the PKB (CSI - Commercial security industry) employees' need to become more expert, since the job often brings them face to face with crisis situations and this is why they have to be strong physically and psychologically. Their expert qualification should be supplemented by a training program, which is proposed here. Security guards, body guards, members of intervention units,..., may only act within §13 of the Criminal Code – under Necessary defence, §14 of the Criminal Code – under Extreme emergency and according to §76 par. 2 of the Criminal Code – under Detention of a suspect. An employee of the PKB (CSI - Commercial security industry) cannot function well without knowing these laws and may not therefore do his job well.

The principal focus of my work is a relatively detailed description of work with photo documentation which I have included in the training plan. When learning these techniques, the training must be as realistic as possible, but at the same time the trainees' safety must be observed. One of the most important techniques is defence against a body blow. This as well as other techniques must be learned in a certain sequence, so for example, a body blow cannot be followed by staying put; this must always be followed by some other action element such as a kick in the groin, by another strike or knocking down the attacker and pulling back from the attacker's reach.

My research has given me an outlook at the true state of professional abilities of the PKB employees in the Zlín region. I have established a couple of hypotheses which were subsequently borne out. The first hypothesis resolved that companies active within the Zlín region do not emphasize enough a professional defence training of its employees. Nevertheless, the situation in the region is good, as more than 83 % of respondents are willing to undergo further training, if the given the opportunity by their employer. This has at the same time confirmed my second hypothesis.

An electronic opinion poll helped me discover the public's opinion of the PKB (CSI -Commercial security industry) employees. The sample consisted of a group between 20 to 40 years of age. The public's opinion of PKB (CSI -Commercial security industry) employees is 85 % positive and their work is considered important. Most often, the respondents had stated that PKB (CSI -Commercial security industry) employees should be psychologically resistant and physically fit, have excellent stress control mechanisms and

solve conflict situations well and be well knowledgeable in the area of their particular work.

The training plan's feature rests in its simplicity with easy practical application. It is aimed primarily at existing crisis situations such as defence against: various grabs of the arm, or clothing, punch, a kick, etc. The training plan, as regards techniques in self-defence situations is complete; from that standpoint it should contain detailed parts of psychological training and administering first aid, which could be another topic of baccalaureate or doctoral theses. Training in this sector necessitates an invitation of an expert in this particular field.

The training plan is suitable for trainers with the fundamental knowledge of technical elements. Techniques, which are contained in the training plan are described in a simple language and are supplemented by pictures so its successful application in real life should not pose a problem.

When it is mentioned more and more often that the police will stop maintaining order during sports events, the onus will be on sports clubs to provide their own security or arrange for it through security agencies. This is where I see an opportunity to implement the proposed training plan.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] NÁCHODSKÝ, Z. Nebojte se bránit. 1. vyd. Praha: Armex Publishing, 2006. 336 s. ISBN 80 – 86795 – 43 – 8.
- [2] NÁCHODSKÝ, Zdeněk. Učebnice sebeobrany pro každého. 1. vyd. Praha : FUTURA, a.s., 1992. 358 s. ISBN 80-85523-01-09.
- [3] NÁCHODSKÝ, Zdeněk. Umíte se bránit? 1. vyd. Praha : Naše vojsko, 1987. - 180 s. ISBN 80-86723-44-11.
- [4] ADAMS, J. a kol. Jak přežít v betonové džungli (Street Surfival). 1. vyd. Praha: Nakladatelství Armex, 2001. 357 s. ISBN 80 – 86244 – 19 – 9.
- [5] BUREŠ, R. a kol. Prevence kriminality ve městech. 1. vyd. Praha: Tiskárna MV, 1997. 112 s. Sborník přednášek.
- [6] NOVOTNÝ, F. Právo na sebeobranu. Jak se smíme bránit? 1. vyd. Praha: Lexik Nexis CZ, 2006. 114 s. ISBN 80 – 86920 – 10 – 0.
- [7] PENZEŠ, L. Občan a bezpečnost. Jak se bránit před zločinem. 1. vyd. Praha: Eurounion, s.r.o., 1996. 122 s. ISBN 80 – 85858 – 41 - X.
- [8] SDE-OR, I. – YANILOV, E. Krav Maga. Umění čelit ozbrojenému útočníkovi. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2003. 246 s. ISBN 80 – 206 – 0689 – 0.
- [9] PROTIVINSKÝ, M. – NÁCHODSKÝ, Z. Organizace a taktika přepravy peněz a cenností. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Armex Praha, 1999. 168 s. ISBN 80 – 86244 – 00 – 8.
- [9] BRABEC, F. Hlídací služby. Praha : Eurounion, 1999. 259 s. ISBN 82-85858-12-6.
- [10] ČERNÝ , Josef. Evropský výcvikový modul pro základní ostrahu.. Zlín : Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2003. s. 150. ISBN 80-7318-107-x.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

PKB	Průmysl komerční bezpečnosti
NO	Nutná obrana
KO	Krajní nouze
TZ	Trestní zákon
ZJ	Zásahová jednotka
EZS	Elektrická zabezpečovací signalizace
EPS	Elektrická požární signalizace
PC	Osobní počítač
PCO	Pult centralizované ochrany
CCTV	Uzavřené střežící a dozorové televizní systémy

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Základní postoj	41
Obr. 2 Bojový postoj.....	42
Obr. 3 Úder otevřenou dlaní	44
Obr. 4 Úder loktem	45
Obr. 5 Kop dopředu	47
Obr. 6 Kop stranou brzdny	48
Obr. 7 Koleno	49
Obr. 8 Pád stranou	50
Obr. 9 Obrana proti přímému úhozu.....	54
Obr. 10 Obrana proti obloukovému úhozu	55
Obr. 11 Prošlápnutí v podkolení se současným stržením	56
Obr. 12 Blokování sklenice s přímým úderem	58
Obr. 13 Vyproštění pomocí druhé ruky	60
obr. 14 Obrana při úchopu za rukáv	62
obr. 15 Dosažení stability proti případnému odstrkávání nebo vychylování	63
obr. 16 Obrana proti rdoušení zezadu prováděnému bicepsovým shybem (kravata).....	65
obr. 17 Páka na ruku (lámání zápěstí)	67
obr. 18 Průlom lokte zdola.....	68
obr. 19 Průlom lokte dlaní	68
obr. 20 Páka v rameni	69
obr. 21 Páka na nohu.....	70
obr. 22 Útočník stojí na zemi, obránce leží	71
obr. 23 Vyřazení protivníka pěstí	73
obr. 24 Blokování v leže	74
obr. 25 Vedení za horní ret	75
obr. 26 Vzájemné zabezpečování	77
obr. 27 Úhoz obuškem vnějším obloukem	78
obr. 28 Kryt obuškem	80

SEZNAM TABULEK

tab. 1 Funkce a pracovní doba	30
tab. 2 Druhy kurzů	32
tab. 3 Pohybové akce – útok úderem	95
tab. 4 Pohybové akce – útok kopem	96
tab. 5 Pohybové akce – obrana úhybem	97
tab. 6 Pohybové akce – obrana krytem	97

SEZNAM GRAFŮ

graf 1 Věk respondentů.....	29
graf 2 Absolvování kurzů	31
graf 3 Absolvování výcviku v profesní obraně.....	33
graf 4 Četnost tréninků	34
graf 5 Názor na pracovníky v PKB.....	35

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Nejkratší možné trvání jednorázových akcí
- P II Dotazník
- P III Techniky
- P IV Tréninková lekce
- P V Vyjádření konzultanta diplomové práce

PŘÍLOHA P I: NEJKRATŠÍ MOŽNÉ TRVÁNÍ JEDNORÁZOVÝCH AKCÍ

tab. 3 Pohybové akce – útok úderem[1]

POHYBY PAŽÍ			
	Doba trvání akce v sekundách		
Pohybová akce	Průměr z pěti měření	Nejmenší naměřená hodnota	Poznámka
Přímý úder	0,164	0,148	Pěst u ucha
Postranní přímý úder	0,134	0,112	Pěst u ucha
Úder stranou	0,144	0,121	
Vnější úder	0,175	0,172	
Vnější rotační úder	0,140	0,131	
Úder shora	0,156	0,148	Záloktí zvednuto o 45 st., předloktí skrčeno
Krušný úder zdola	0,156	0,147	Napjatá horní končetina z připažení
Krušný úder shora	0,177	0,164	Napjatá paše ve vzpažení
Koncový úder shora	0,150	0,147	Záloktí vodorovně, pěst nad ramenem
Koncový úder shora	0,105	0,098	Záloktí vodorovně, pěst nad ramenem
Úder loktem stranou	0,164	0,164	Loket před bradou
Úder loktem stranou	0,121	0,155	Loket před ramenem
Úder loktem shora	0,164	0,164	Záloktí svisle vzhůru

tab. 4 Pohybové akce – útok kopem[1]

POHYBY NOHOU			
	Doba trvání akce v sekundách		
Pohybová akce	Průměr z pěti měření	Nejmenší naměřená hodnota	Poznámka
Kyvňý kop stranou ze stoje spatného	0,328	0,312	Do 90 stupňů
Kyvňý kop stranou ze stoje čelného	0,574	0,525	Do 90 stupňů
Kyvňý kop stranou ze stoje širokého čelného	0,672	0,656	Do 90 stupňů
Totěž z bojového střehu vzdálenější nohou	0,458	0,427	Do 90 stupňů
Přímý kop stranou ze stoje spatného	0,458	0,443	Do 90 stupňů
Kop zdola z bojového střehu předsunutou nohou	0,443	0,361	Na hlavu
Kop zdola z bojového střehu vzdálenější nohou	0,427	0,377	Na hlavu
Krušňý kop zdola ze stoje spatného	0,148	0,148	Do 45 stupňů
Koncový kop zdola ze stoje spatného	0,175	0,164	Do 45 stupňů
Kop kolenem zdola ze stoje spatného	0,175	0,140	Do 90 stupňů

tab. 5 Pohybové akce – obrana úhybem[1]

POHYBY HLAVOU			
	Doba trvání akce v sekundách		
Pohybová akce	Průměr pěti měření	z Nejmenší naměřená hodnota	Poznámka
Pohyb hlavou vzad z bojového střehu (levá noha je předsunutá)	0,098	0,082	Byla měřena doba potřebná k úhybu o šířku hlavy obránce
Úhyb hlavou doleva z bojového střehu (levá noha je předsunutá)	0,118	0,112	Byla měřena doba potřebná k úhybu o šířku hlavy obránce
Úhyb hlavou doprava	0,115	0,112	Byla měřena doba potřebná k úhybu o šířku hlavy obránce
Úhyb hlavou z čelného postoje vzad	0,098	0,098	Byla měřena doba potřebná k úhybu o šířku hlavy obránce

tab. 6 Pohybové akce – obrana krytem[1]

BLOKY (KRYTY)			
	Doba trvání akce sekundách		
Pohybová akce	Průměr měření	z pěti Nejmenší naměřená hodnota	Poznámka
Vnější kryt	0,121	0,120	
Vnitřní kryt	0,142	0,120	
Kryt shora	0,134	0,131	
Kryt zdola	0,168	0,184	

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Obor: Bezpečnostní technologie, systémy a management

Dotazník – výcvik pracovníků v průmyslu komerční bezpečnosti

1. Váš věk je: do 25 let muž
 od 26 do 45 let žena
 nad 45 let
2. Pracujete jako: strážný
 člen zásahové jednotky
 operátor PCO
 technický pracovník (servis, revize, montáž)
 jiné
3. Vaše pracovní doba je:
 pouze denní
 vícesměnná
4. Absolvoval jste v současném pracovním poměru odborný výcvik? Např. kurz sebeobran, asertivity, první pomoci, střelby nebo jiný.
 ano, z vlastní vůle, ve svém osobním volnu
 ano, v rámci pracovní doby
 ano, mimo pracovní dobu, kurz byl hrazen zaměstnavatelem
 ne

- pokud ANO, jaký?.....

5. Uvítali by jste možnost absolvování komplexního kurzu sebeobran (chvaty, hmaty, odváděcí techniky, metody jednání s problémovou osobou, atd.)
 ano, i mimo pracovní dobu
 ano, jen v rámci pracovní doby
 ne , proč

- pokud ANO: 2* týdně 1* týdně 2* měsíčně 1* měsíčně

6. Myslíte si, že výcvik ve vaší funkci je důležitý?
 Ano, proč
- Ne, proč

Děkuji za čas věnovaný při vyplnění dotazníku.

David Polášek

PŘÍLOHA P III: TECHNIKY

Základní postoj

Bojový postoj

Odsun

Odkrok

Přímý úder

Boční úder

URAKEN UCHI

Kop dopředu

Obloukový kop

Kop stranou brzdný

Koleno

Pád stranou

Pád vpřed

Pád vzad

Pád vzad se vztykem

Obrana proti přímému úhozu

Obrana proti obloukovému úhozu (varianta 1)

Obrana proti obloukovému úhozu (varianta 1)

Obrana proti přímému kopu

Obrana proti obloukovému kopu krytem

Obrana proti útočníkovi ozbrojenému holí (lahví)

Obrana proti stejnosměrnému úchopu shora

Obrana proti stejnosměrnému úchopu shora při fyzickém nepoměru.

Obrana proti stejnosměrnému úchopu zdola

Obrana při různostranném úchopu za paži

Obrana při úchopu za rukáv

Obrana proti úchopu za límec jednou rukou

Obrana proti úchopu za límec oběma rukama

Obrana proti obejmutí pod ruce

Obrana při obejmutí přes ruce zezadu (A)

Obrana při obejmutí přes ruce zezadu (B)

Obrana při úchopu za vlasy

Páka na ruku (lámání zápěstí)

Mimopostojový boj

Vyřazení protivníka z boje kopem

Vyřazení protivníka přímým úderem pěstí nebo otevřenou dlaní

Odváděcí techniky

Varianta A

Varianta B

Varianta C

Blokování v leže

Uchopení za horní ret

Vzájemné zabezpečování

Úhoz obuškem vnějším obloukem

Obrana obuškem

PŘÍLOHA P IV: TRÉNINKOVÁ LEKCE

		Data
část tréninku	činnost	Součet z minut
teorie	nutná obrana	15
	krajní nouze	15
Celkem teorie		30
rozcvička	běh	0,5
	butterfly	0,5
	kolena nahoru	0,5
	kraul	0,5
	prohnout do zadu-levá ruka pravá noha	0,5
	prohnout dozadu-obě ruce	0,5
	předkopávání (rovné nohy)	0,5
	ruce - nahoru dolů	0,5
	ruka do boku- dívám se před sebe	0,5
	skákání do boku	0,5
	úkroky	0,5
	zakopávání	0,5
	zápěstí	0,5
	znak	0,5
Celkem z rozcvička		7
rozhýbání	kruhový pohyb hlavou	0,5
	dopředu,dozadu, do strany hlavou	0,5
	kroužení celé noha	0,5
	kroužení kolena	0,5
	kroužení kotníky	0,5
	roztážené ruce - zápěstí	0,5
	roztážené ruce - lokty	0,5
	roztážené ruce - celé ruce	0,5
	pánev fix - trup krouží	0,5
	trup fix - pánev krouží	0,5
Celkem z rozhýbání		5

posilování	kmitání (vč. kliků)	1
	kolečka (vč. kliků)	1
	nahoru dolů (vč. kliků)	1
Celkem posilování		3
strečink	nohy	3
	ruce	3
	individuální	2
Celkem z strečink		8
technika	kroky dopředu (přísuny)	2
	kroky dozadu (přísuny)	2
	postoj základní a bojový	2
	vzdálenosti	3
	přímý úder (pravá, levá ruka)	8
	kombinace úderů	3
	kop přímý	3
	série technik	12
	pádová technika	12
Celkem techniky		47
uvolnění	závěrečný stínový boj	5
závěrečné protažení	závěrečné protažení	5
Celkem z závěrečné protažení		10
Celkem pauzy (pitný režim)		10
Celkový součet		120

PŘÍLOHA P V VYJÁDŘENÍ KONZULTANTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Příloha k diplomové práci

Student: Bc. David Polášek

Konzultant: por. Vladimír Svoboda

Pracoviště: SKPV OOK OŘ ZLÍN

VYJÁDŘENÍ KONZULTANTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

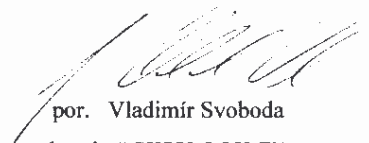
na téma

Výcvik v profesní obraně pracovníků průmyslu komerční bezpečnosti

Diplomová práce byla pro Bc. Davida Poláška náročná především po stránce získávání informací, zejména pak pro praktickou část, která kladla důraz na komplexnost výcvikového plánu. Po právní stránce je správně vystižena problematika pro sektor průmyslu komerční bezpečnosti.

Pro mnoho profesních oborů, které se zabývají sebeobranou a profesní obranou, bude tato diplomová práce rozhodně přínosná. Autor práce se v dané problematice velmi dobře orientuje a jím navržené postupy jsou dle mého názoru velmi dobře uplatnitelné v praxi. Především kladně hodnotím náročnost a aktuálnost tématu práce a také to, že je z velké části původní a takto zatím nepublikovaná.

Ve Zlíně dne 28. května 2008

por. Vladimír Svoboda
komisař SKPV OOK Zlín

Příloha k diplomové práci

Student: Bc. David Polášek

Konzultant: Pavel Mikoška

Pracoviště: Systém plus s.r.o.

VYJÁDRĚNÍ KONZULTANTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

na téma

Výcvik v profesní obraně pracovníků v průmyslu komerční bezpečnosti

Diplomová práce na uvedené téma vyžadovala ze strany Bc. Davida Poláška velké praktické i teoretické znalosti a dovednosti. Co se týče sebeobrany akcí a skladby výcviku, vystihl většinu nejdůležitějších technik, které pracovníci u zásahových jednotek budou moct použít v praxi.

Z velmi kvalitního obsahu zpracovaného tématu vyplývá bezprostřední napojení zpracovatele na firmy působící ve PKB.

Diplomová práce bude vhodným studijním materiálem pro většinu soukromých bezpečnostních služeb, které se zabývají ostrahou a monitorováním objektů. Osobně si zpracovatele cením za zájem o problematiku týkající se výcviku pracovníků v průmyslu komerční bezpečnosti. Myslím si, že navrhovaný výcvikový plán v profesní obraně bude pro praxi přínosem.

V Zlíně dne: 27.5.2008

Pavel Mikoška
(Vedoucí PCO a ZJ)